

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1936 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1961 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JULJA 1963 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

LETO XXIV. Stev. 114
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
«LJUDSKA PRAVICA»
DIREKTOR PODJETJA
ŠEV MODIG
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
Lisi izdaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

VRHUNEC KRIZE V FRANCIJI PREMAGAN

BITKA ZA REPUBLIKO

Obnovljena Republikanska fronta in komunisti v Bourbonški palači pregazili fašistično peto kolono De Gaullova in Massujeve vojaške junte v Alžiru

Pariz, 16. maja (Tanjug). — Na zahtevo vlade je francoska zbornica na izredni seji začela danes proučevati osnutek zakona o izjemnem pripravnom stanju, da bi čimprej zlozmi desničarsko »peto kolono«, ki poskuša razširiti vojaški udar v Alžiriji tudi na Francijo. Po najhitrejši proceduri so začeli davi razpravljati o zahtevi, da dobi civilna republikanska oblast najširša pooblastila za omejitve svobode desničarskih prevratnih skupin. Izjemni ukrep so praktično zanikali veljati že z naredbo notranjega ministra, po kateri je prišel general De Gaulle »pod zaščito policije«. Zahtevo vlade so v zbornici odločno podprli socialisti, komunisti, radikalni in ljudski republikanci. Kmalu po 18. uri je zbornica s 461 glasovi proti 114 dala vladi vsa zahtevana pooblastila.

Bitka za republiko se je začela v Franciji prav v trenutku, ko je vojaška junta v Alžiru z razglasom generala Salana, vrhovnega francoskega poveljnika v Afriki, dejansko odcepila Alžirijo od Francije. V nasprotju z ukazi predsednika republike Cotyja je general Salan v dnevnem povelju četam v Alžiriji objavil, da je »sedem in v trenutku odloča in ukazuje vojski«.

Vlada hoče z akcijo, ki se je začela z zahtevo po razglasitvi pripravnega stanja, doseči čimprej konsolidacijo razmer v Franciji, Alžirijo in vojaško junto pa bo prepustila sestradanju. V Parizu zatrjujejo, da je to edini način, da bi strel vojaško junto, ker ima vojska generalov Salana in Massuja orožja in hrane približno za tri do štiri tedne. Če bo vlada zmagala v bitki za republiko, bo lahko z večjim opti-

mizmom pričakovala nadaljnji razvoj položaja in preprečila morebitno izkrcanje čet vojaške junte na francoskem ozemlju.

V nabitno polni zbornici, kjer so se na galerijah zbrali šefi vseh diplomatskih misij evropskih in ameriških dežel, se je nekaj minut po 11. uri začela debata o zahtevi vlade, da se razglasi izjemno stanje za prihodnje tri mesece. Predsednik vlade je v obrazložitvi tega nujnega ukrepa opisal dogodke v zadnjih treh dneh. Na koncu je dejal, da je zadnji čas, da se poveljniki vojske v Alžiriji podrede ukazu predsednika republike ter spoznajo vso resnost položaja in svojo odgovornost.

Debata po govoru predsednika vlade je pokazala, da je desnica izgubila prvo bitko v zbornici. Desničarska opozicija je sicer nastopila skupno proti vladni zahtevi po razglasitvi izjemnega stanja, razcepila pa se je ob zahtevi generala De Gaulle, naj mu izroče izvršilno oblast.

»V De Gaullovem razglasu je mnogo važnejše tisto, kar ni rečeno, kot pa tisto, kar je v njem napisano.« S temi besedami je Guy Mollet, ki je medtem sprejel podpredsedstvo vlade, zaključil

svojo intervencijo, v kateri je poudaril, da francoski narod »ni pozabil De Gaullovi zaslug v težavnih trenutkih druge svetovne vojne, ko sta bila čast in ponos slehernega Francoza biti degolist. Tu pa je treba obstati, kajti prav tisti, ki so bili takrat pravi degolovci, zdaj nočejo napasti republikanskih svobodnin in institucij«.

Jacques Duclos je izjavil, da bodo vsi komunistični poslanci kot najštevilnejša skupina v parlamentu glasovali za zahtevo vlade in brez slehernih pridržkov podprli prizadevanja predsedni-

Pritisk alžirske osvobodilne vojske

Pariz, 16. maja (Tanjug). Komandosi Osvobodilne fronte so danes vdrli v Oran in napadli garnizije uporniških čet francoskega generala Massuja. V poročilu radia Alžira, ki je v rokah Massujevih padalcev, je rečeno, da je bilo pri tem več ranjenih.

Ceprav Massujevo poveljstvo pravi, da je po vojaškem udaru v Alžiriji nastalo »srzalo« v alžirskih uporniških enotah, osvobodilna vojska nadaljuje splošno ofenzivo, ki se je začela že v začetku leta. Na več bojiščih so se prav zdaj vneli novi spopadi.

Poročajo tudi o velikih diverzantskih akcijah alžirskih komandosov na področju mesta Constantina.

ka Pflimlina v obrambi republikanske pred napadi fašistične desnice.

Zakon o izrednem stanju daje vladi pravico, da omeji svobode in gibanje vseh civilistov in vojakov, da odredi preiskavo stanovanj, da prepove zborovanja in demonstracije, da uvede cenzuro tiska, radia, v kinematografih in gledališčih, da prepove razdiralne organizacije, stranke in tisk ter internira ljudi v koncentracijskih taboriščih.

Proti predlaganim pooblastilom je nočjo glasovalo 40 poujadistov, okrog 20 bivših degolovcev in okrog 50 konservativcev. Pridružil se jim je tudi ljudski republikanec Georges Bidault.

Med debato v zbornici ni bilo bivšega alžirskega guvernerja Jacquesa Soustella. Policisti, ki so bili določeni, da ga nadzorujejo, so izgubili vsako sled za njim.

Francosko obrambno ministrstvo je ukinito vse vojaške dopuste in se morajo vojaki iz Severne Afrike javiti na najbližjih vojaških okrožjih. Obrambni minister de Chevigne je izjavil, da načelnik generalštaba general Ely ni odstopil.

Na pariški borzi so danes vsi državni papirji in akcije privatnih družb zabeležili padec za povprečno 10 do 17 odstotkov. Najbolj so padle delnice petrolejskih družb v Sahari. Padec delnic na borzi je imel za posledice tudi, da so vlagatelji navalili na banke in dvigali svoje prihranke.

V Parizu je bilo danes v ostalem mirno.

Ob sprejemu novega finskega veleposlanika Wartiovaara pri našem predsedniku republike

Odcepljeni od Francije

Generalska juna vztraja pri fašističnem podvigu

Pariz, 16. maja (Tanjug). — Francoski general Jacques-Emile Massu je danes ustanovil uporniški »odbor narodne rešitve« za vse ozemlje Alžirije. Odboru načeljuje generalski triumvirat: Massu-Salan-Rethore z Jeanom Delbecqueom, šefom kabineta dosedanega ministra Chabana-Delmasa ter vodjo francoskih industrijcev in veleposestnikov v Alžiriji De Serignyjem.

Odbor narodne rešitve v Alžiru je poslal danes brzojavki predsedniku republike Cotyju in francoskemu parlamentu ter zahteval sestavo vlade nacionalne rešitve z generalom De Gaulleom na čelu. V brzojavki je rečeno, da »nagel porast patriotičnih čustev v Alžiriji ni nikakšno revolucionarno gibanje«, pač pa najboljšo »oporišče republike proti vsem frakcijam«.

Vsaka druga rešitev, je rečeno v brzojavki, razen sestave vlade nacionalne rešitve vodi h krvoprelitju, bedi in obupu. Alžirija se želi pokoriti samo močni centralni republikanski oblasti, ki bo v stanju uresničiti Francosko unijo.

Eden izmed voditeljev demonstracij francoskih kolonistov, ki so bile v tork v Alžiru, je izjavil, da je po telefonu obvestil bivšega rezidenta v Alžiriji Roberta Lacosta, da bo ubit sleherni novi rezident, ki ga ne bi poslala francoska »vlada javne rešitve«. Nekateri drugi voditelji demonstrantov je dejal, da lahko pride tudi do pohoda na Pariz, če bo to potrebno. Pripomnil pa je, da kaj takšnega v sedanjem položaju menda ne bo potrebno, ker »se je general Salan javno izrekel za De Gaulle«.

Z VCERAJSNJEGA SESTANKA V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Treba se je tudi ravnati po tem da ideološke razlike ne smejo ovirati meddržavnih stikov

Objektivna presoja Džavaharlala Nehruja — Nedopustno vmešavanje v indonezijske zadeve — Dobra volja za gospodarske sporazume z Avstrijo — Potrebni so odločnejši napori za konferenco na najvišji ravni

Beograd, 16. maja (Tanjug). — Na današnjem rednem sestanku z novinarji je bilo predstavniku državnega sekretariata za zunanje zadeve Jakšu Petriču zastavljeno vprašanje, kako komentira tisti del govora indijskega ministrskega predsednika Nehruja v Vseindijskem odboru Kongresne stranke, v katerem se je dotaknil trenj med nekaterimi vzhodnoevropskimi deželami in Kitajsko ter našo deželo kot tudi stališča KP Indije do VII. kongresa ZKJ. »Izjava ministrskega predsednika Nehruja,« je poudaril Jakša Petrič, »je bila v Jugoslaviji sprejeta s simpatijami in ocenjena za objektivno.«

Na vprašanje, na čigavo pobudo je bil odgojen obisk predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorosilova v Jugoslaviji in ali je določen nov datum tega obiska, je dejal: »Obisk ni bil odgojen na našo pobudo. Nov datum obiska ni določen.«

Novinarji so se nato zanimali, kako presoja državni sekretariat izjavo kitajskega zunanjega ministra Cen Jia o tem, da gre v napadih Kitajske na Jugoslavijo za ideološka trenja in da ima Jugoslavija pravico, da ostane na svojem stališču. To izjavo je dal kitajski zunanji minister v razgovoru z dopisnikom hamburškega časnika »Die Welt«. Petrič je dejal: »Dobro bi bilo, ko bi se kitajsko vodstvo ravnalo po tem. Mi smo vedno sodili, da različna stališča v ideoloških vprašanjih ne

smejo ovirati razvoja meddržavnih odnosov.«

Predstavnika državnega sekretariata so nato naprosili, naj odgovorijo na vprašanje, kaj lahko pove o izjavah indonezijskih voditeljev o vmešavanju nekaterih tujih dežel v notranje zadeve Indonezije in o njihovem podpiranju upornikov proti zakoniti vladi. Jakša Petrič je na to vprašanje odgovoril: »Dejstvo, ki vzbuja skrb in ki ga je treba odločno obsoditi, je, da skušajo izrabiti notranje težave Indonezije za vmešavanje od zunaj. To pomeni kršitev suverenosti in ogrožanje indonezijske neodvisnosti, kot tudi nevarnost za mir. Zaradi tega so zahteve vlade Indonezijske republike, da je treba takšno ne-

dopustno prakso opustiti, povsem upravičene in so deležne vse podpore in simpatij narodov in vlade Jugoslavije.«

Naslednje vprašanje novinarjev je bilo: Kaj lahko poveste v zvezi z zahtevo po izročitvi zločinca Artukovića glede na bližnjo sodno obravnavo proti temu zločincu? »Upati hočemo,« je dejal Petrič, »da se bodo po večletnem odlašanju odločili za izročitev tega hudega zločinca. Tisti, ki so doslej s tem, da so štilliti takšnega zločinca, onemogočili pravično ureditev tega vprašanja, so si naprtili veliko odgovornost pred svetovno javnostjo.«

Na vprašanje, ali lahko kaj pove v zvezi z volilnimi izidi v Grčiji, je izjavil: »Volitve so notranja zadeva Grčije in jih ne morem komentirati. Kar pa zadeva jugoslovansko-grške odnose, smo prepričani, da se bodo še nadalje razvijali v duhu prijateljstva in sodelovanja dobrih sosedov v korist obeh dežel, v prid miru na Balkanu in kot zgled uspešnega sodelovanja dveh dežel z različno družbeno ureditvijo tako kot doslej.«

Na vprašanje o nadaljevanju jugoslovansko-avstrijskih pogajanj v okviru mešanih delovnih skupin je Petrič dejal: »Kot je bilo v časnikih že objavljeno, se nadaljujejo v okviru delovnih skupin pogajanja o malem obsejnem prometu in jugoslovanskih terjatvah na področju socialnega zavarovanja. Upamo, da bodo z obojestransko dobro voljo obrodila koristne sadove.«

Na koncu so Petriča vprašali, kakšne so sedanje možnosti konference na najvišji ravni glede na počasni razvoj pogajanj v Moskvi in na nekatere posamične izjave in ocene v tisku. Dejaj je: »Sedanji položaj kaže hkrati s koraki v smeri konference na najvišji ravni nekatere elemente zaostritve, ki utegnejo, če ne bodo pravočasno odpravljene, spraviti v nevarnost že dosežene pozitivne rezultate. Zato menimo, da so potrebni novi, odločnejši napori, da bi bila konferenca na najvišji ravni čimprej sklicana.«

Pierre Pflimlin, sedanjí predsednik francoske vlade

Seja komisije za program ZKJ

Beograd, 16. maja (Tanjug). — Pod predsedstvom tovariša Josipa Broza Tita je bila danes v Beogradu seja komisije VII. kongresa za program ZKJ, na kateri je bila na podlagi sklepa VII. kongresa zaključena končna redakcija programa Zveze komunistov Jugoslavije.

Svečanost na grobu Neznane junaka ob Dnevu zmage

Beograd, 16. maja (Tanjug). — Na grob Neznane junaka na Avali sta ob Dnevu zmage položila venca v imenu Zveznega izvršnega sveta podpredsednik Rodoljub Colaković in v imenu JLA načelnik generalnega štaba generalni polkovnik Ljubo Vučković.

Navzoči so bili državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, člana Zveznega izvršnega sveta Slobodan Penzić in Velimir Stojnić ter državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica, kot tudi voditelji diplomatskih misij v Beogradu in tuji vojaški odposlanci.

Miha Marinko v Kanniku

Kannik, 16. maja. — Danes popoldne ob 16. uri je bil tovariš predsednik Miha Marinko v spremstvu tovarišice Ade Krivic na obisku v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine v Kanniku. V zavodu se je zadržal do 19. ure. Ogleдал si je internat, šolo in učne delavnice. Daljši čas se je zadržal v prisrčnem razgovoru s pionirji in mladinci. Z osebne zavoda in predsednikom ObLO Kannik Jankom Alfredom se je pogovoril o problemih in nadaljnjem razvoju zavoda.

KOLESARSKA DIRKA OD VARŠAVE DO PRAGE KONČANA

Levačič deseti

Praga, 16. maj. — Z etapo Brno-Praga se je končala velika mednarodna kolesarska dirka Varšava-Berlin-Praga. Zmagalo je moštvo SZ pred Vrhodno Nemčijo, Nizozemsko, Romunijo, Poljsko, Belgijo, Avstrijo, Francijo, ČSR, Italijo, Zahodno Nemčijo, Madžarsko, Avstrijo, Finsko, Švedsko in Luksemburgom. Kot posameznik je zmagal Pitti Damm (Nizozemska), Jugoslovanci pa so se plasirali takole: Levačič je 16. Petrovič 23., Milenković 27., Valič 61.

VRHUNEC NAPOVED

za soboto, 17. maja 1958.

Ponoči in dopoldne oblačno s padavinami deloma kot plohe, popoldne razjasniva. Temperatura ponoči med 5 in 10, na Primorskem okrog 15, najvišja dnevna nekoliko nad 20 stopinj C.

S SEJE ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Spremembe v organizaciji in delu ZIS

Imenovani so novi predsedniki in člani odborov ter komisij ZIS

Beograd, 16. maja (Tanjug). — Danes je bila pod predsedstvom podpredsednika ZIS Edvarda Kardelja seja Zveznega izvršnega sveta. Na njej so sprejeli uredbo o organizaciji in delu Zveznega izvršnega sveta ter imenovali nove predsednike in člane odborov in komisij. Sprejeli so tudi poslovnik za delo na sejah ZIS ter več drugih odlokov.

Z uredbo o organizaciji in delu ZIS bodo nastale znatne spremembe glede splošnega položaja in odgovornosti ZIS, pravic in dolžnosti državnih sekretarjev in sekretarjev v ZIS, sestave in funkcij odborov Sveta in postopka v pripravljanih predpisov in drugih aktov.

Stoječ na stališču, da je glavna funkcija ZIS njegova politično izvršna funkcija, je z uredbo temeljiteje in natančneje izražena vsebina te funkcije, kakor tudi iz nje izvirajočih pravic, dolžnosti in odgovornosti. Skladno s tem uredba določa načelo kolektivne odgovornosti ZIS pred Skupščino za njegovo delo, kakor tudi za uresničevanje politike, ki jo po njegovih smernicah uveljavljajo zvezni organi uprave. Skladno z načeli ustav-

lih sejah in odlok o imenovanju predsednikov in članov svojih odborov in komisij. V odbore in komisije Zveznega izvršnega sveta so bili imenovani:

V koordinacijski odbor za predsednika podpredsednik Sveta Edvard Kardelj, za člana podpredsednik Sveta Aleksander Ranković, Rodoljub Colaković in Mijalko Todorović, sekretar Sveta Veljko Zeković, član Sveta — državni sekretar za narodno obrambo Ivan Gošnjak, član Sveta — državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, član Sveta Avdo Humo, Moma Marković in Milentije Popović, član Sveta — državni sekretar za blagovni promet Marijan Brečelj, član Sveta — državni sekretar za finance Nikola Minčev ter člani sveta Lidija Sentjurc, Vladimir Popović in Krste Crvenkovski.

V odbor za notranjo politiko za predsednika podpredsednik Sveta Aleksander Ranković, za člana člani Sveta Avdo Humo,

Dobrovoje Radosavljević, Slobodan Penzić in Ivan Kreacić, član Sveta — zvezni državni sekretar za notranje zadeve Svetislav Stefanović, podpredsednik Izvršnega sveta BiH Uglješa Danilović, podpredsednik Izvršnega sveta LR Makedonije Strahil Gigov, državni sekretar za notranje zadeve LR Slovenije Mitja Ribičič in državni sekretar za notranje zadeve Črne gore Niko Dijakonović.

V odbor za perspektivni družbeni plan za predsednika član Sveta Avdo Humo, za člana podpredsednik Izvršnega sveta LR Srbije Miloš Minić, predsednik Izvršnega sveta LR Hrvatske Jakov Blažević, predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije Boris Kraigher, predsednik Izvršnega sveta BiH Osman Karabegović, predsednik IS LR Makedonije Ljubčo Arsov, predsednik Izvršnega sveta LR Črne gore Filip Bajković, član Sveta Milentije Popović, član Sveta — (Nadaljevanje na 2. strani)

ODBORI LJUDSKE SKUPŠČINE LRS ZACELI Z DELOM

Proučiti vprašanja v podjetjih in pomagati delovnim kolektivom

V četrtek sta se sestala gospodarska odbora obeh zborov

Ljubljana, 16. maja. Včeraj sta se prvokrat po konstituiranju sestala gospodarska odbora Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS. Glavna točka dnevnega reda je bila načrt dela v zvezi z neposrednim spremljanjem dela gospodarskih organizacij.

Oba odbora, ki sta se nato sestala na skupni seji, sta sklenila postaviti več začasnih komisij, ki naj bi jih sestavljali člani obeh odborov in razni strokovnjaki. Včeraj so se zedinili za sedem komisij, ki naj bi obiskale naslednje gospodarske organizacije: Železarno na Jesenicah, Rudnik rjavca premoža v Trbovljah, Tovarno roto papirja Videm-Krško, trgovski izvojni podjetji »Slovenija vino« in »Jugotekstil«, trgovski gostinstveni podjetji »Veletekstil« in »Kovino-tehno«, Kmetijsko gospodarstvo Limbuš-Pekre, Tovarno mesnih izdelkov in tovarno mlečne prahu v Murski Soboti ter »Tiskarino« v Kranju.

Komisije bodo do 10. junija obiskale omenjene gospodarske organizacije ter sestavile pisme-

no poročilo, ki ga bosta nato obravnavala oba gospodarska odbora, nakar bosta sestavila poročilo za Ljudsko skupščino, predlagala razne izboljšave, predpise, spremembe predpisov in priporočila. Ljudska skupščina oziroma Izvršni svet bosta nato lahko izdala potrebne ustrezne ukrepe in priporočila.

Posvetovanje o problematiki montažnih podjetij

Portorož, 16. maja. — V Portorožu se je danes začela dnevna skupščina združenja montažnih podjetij Jugoslavije. V zvezi s podanimi poročili razpravljajo delegati o celotni problematiki jugoslovanskih montažnih podjetij.

Na posvetovanju zlasti obravnavajo neredno plačevanje investitorjev za storitve montažnih podjetij, kar spravlja podjetja v zelo težak položaj, ker jim za ostale obveznosti v znatni meri zmanjka obratna sredstva. Precej težav občutijo montažna podjetja tudi zaradi kakovosti raznih materialov, ki jih podjetja potrebujejo za odpremo in izvrševanje svojih del.

NOVI PREDSEDNIKI in člani odborov Zveznega izvršnega sveta

Z včerajšnje seje Zveznega izvršnega sveta

(Nadaljevanje s 1. strani)

sekretar za industrijo Sergej Kraigher, član Sveta — sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo Slavko Komar, član Sveta — sekretar za promet in zveze Peko Dapčević, član Sveta Hasan Brkić, guverner Narodne banke FLRJ Vojin Guzina, podpredsednik Centralnega sveta ZSJ Mika Špiljak, državni podsekretar za narodno obrambo Vojo Nikolić, predsednik Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Ivan Buković in Ljudski poslanec Ljudske skupščine LR Srbije Nikola Djuverović.

V odbor za gospodarstvo za predsednika podpredsednik Sveta Mijalko Todorović, za člana član Sveta — sekretar za industrijo Sergej Kraigher, član Sveta — sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo Slavko Komar, član Sveta — sekretar za promet in zveze Peko Dapčević, član Sveta — sekretar za delo Moma Marković, član Sveta — državni sekretar za finance Nikola Minčev, član Sveta — državni sekretar za blagovni promet Marijan Breclj, član Sveta — predsednik odbora za zunanjo trgovino Ljubo Babić, guverner Narodne banke FLRJ Vojin Guzina, sekretar za splošne gospodarske posle Kiro Gligorov ter predsednik odborov za gospodarstvo republiknih izvršnih svetov.

V odbor za prosveto in kulturo za predsednika član Sveta Krste Crvenkovski, za člana član Sveta — sekretar za industrijo Sergej Kraigher, član Sveta Krsto Popivoda, sekretar za informacije Bogdan Osolnik, predsednik komisije za kulturne stike s tujino Ivo Frol, državni svetnik v sekretariatu za prosveto in kulturo Lepa Perović, zvezni ljudski poslanec Mika Tripalo, sekretar Centralnega sveta ZSJ Miša Pavičević in za vprašanja prosvete člani republiknih izvršnih svetov, ki so jim zaupani poslali prosvete, za vprašanja kulture pa člani republiknih izvršnih svetov, ki so jim zaupani poslali kulture.

V odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje za predsednika članica Sveta Lidija Sentjura, za člana član Sveta — sekretar za delo Moma Marković, član Sveta Velimir Stojnić, sekretar za ljudsko zdravje Herbert Kraus, direktor Zveznega zavoda za ljudsko zdravje Borisav Petrović, direktor Zveznega zavoda za socialno zavarovanje Zdenko Has, predsednik Stalne konference mest Dragutin Kosovac, sekretar Centralnega sveta ZSJ Olga Vračić in za vpra-

šanja ljudskega zdravja člani republiknih izvršnih svetov, ki so jim zaupani poslali ljudskega zdravlja, za vprašanja socialne politike pa člani republiknih izvršnih svetov, ki so jim zaupani poslali socialne politike.

V odbor za organizacijska in upravna vprašanja za predsednika član Sveta Vladimir Popović, za člana član Sveta Slobodan Penezić, Marijan Breclj in Stevan Doronksi, predsednik OLO Beograda Djurica Jokjić, zvezni ljudski poslanec Džemal Bijedić, sekretar za zakonodajo in organizacijo Leon Geršković, sekretar za splošno upravo Vojo Biljanović, državni podsekretar sekretarja Sveta Vukšan Ljumović, državni podsekretar šef kabineta podpredsednika Sveta Petar Ivičević, državni podsekretar, pomočnik sekretarja Sveta Vukšan Ljumović ter člani republiknih izvršnih svetov, ki so jim zaupana organizacijska in upravna vprašanja.

V odbor za proračun in uslužbena vprašanja za predsednika član Sveta Djuro Salaj, za člana sekretar Sveta Veljko Zeković, član Sveta — državni sekretar za finance Nikola Minčev, član Sveta — državni sekretar

za notranje zadeve Svetislav Stefanović, generalni sekretar podpredsednika republike Jože Vilfan, državni podsekretar za narodno obrambo Otmar Kreačič, državni podsekretar za zunanje zadeve Srđjan Prica, sekretar za zakonodajo in organizacijo Leon Geršković, sekretar za splošno upravo Vojo Biljanović in državni podsekretar, pomočnik sekretarja Sveta Vukšan Ljumović.

V administrativno komisijo za predsednika član Sveta Velimir Stojnić, za člana pa člana Sveta Krsto Popivoda in Ljubo Babić.

V komisijo za pomilostitve za predsednika član Sveta Ivan Krajačić, za člana pa člana Sveta Vladimir Popović in Ljubo Babić.

Na današnji seji je Zvezni izvršni svet odobril program zveznega sklada za pospeševanje kulturne dejavnosti za leto 1958. Razen tega je ZIS sprejel odlok o zvanjih in plačah uslužbencev in delavcev, zaposlenih pri direktoratih in pri Generalni direkciji jugoslovanskih železnic ter odlok o plačah uslužbencev in delavcev Generalne direkcije jugoslovanskih poš, telefona in brzojava ter posebnih enot.

MEDNARODNI LESNI SEJEM

bodo odprli prihodnji četrtek na GR

Od 22. maja do 1. junija bo v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani II. mednarodni lesni sejem, ki bo po pripravah in ob udeležbi vsega gospodarstva, ki se naslanja na les kot surovino. Hkrati bodo imeli inženirji in tehniki gozdarstva in lesne industrije od 26. do 29. maja na Bledu svoj III. kongres, ki bo posvečen razpravam o nalogah v zvezi z izvajanjem perspektivnega plana in o sodobni gojilni gozdu, dne 30. maja pa bo prav tako na Bledu letni občni zbor Združenja lesne industrije Jugoslavije, ki bo začrtal smernice za bodoči razvoj te naše gospodarske panoge.

Mednarodni lesni sejem bo zavzel celotni razstavni prostor letos razširjenega razstavišča in ga bo zasedlo 159 razstavljavcev, med njimi 38 iz inozemstva. Domači razstavljavci bodo zastopali vso lesno stroko naše države, saj se bo sejma udeležilo 44 razstavljavcev iz Slovenije, 39 iz Hrvaške, 29 iz Srbije in 9 iz Bosne in Hercegovine, najavljeni pa so še razstavljavci iz Makedonije. Sejem bo po udeležbi reprezentativen, imel pa bo hkrati izrazito komercialni značaj.

S SEJE ZBORA PROIZVAJALCEV OLO LJUBLJANA

Za gospodarsko sodelovanje med podjetji

Zbor proizvajalcev bo redno zasledoval vsi problematiko sodelovanja med gospodarskimi organizacijami

Ljubljana, 16. maja. — Danes dopoldne je Zbor proizvajalcev OLO Ljubljana po izvršni razpravi o sodelovanju gospodarskih organizacij na območju okraja priporočil vsem občinskim zborom proizvajalcev, naj temeljito proučijo možnosti kooperacije med podjetji v občinah in izven njih. Hkrati je naložil svetom pri OLO, naj prouče možnosti gospodarskega sodelovanja med

Tovarna pisalnih strojev, Tovarna koles itd. Se največ možnosti za kooperacijo pa imajo podjetja elektroindustrije. Toda možnosti in oblike gospodarskega sodelovanja med podjetji elektroindustrije bo treba v prihodnje temeljito proučiti, da ne bo spet prišlo do podobnih nesoglasij, kot ob združenju Telekomunikacij in Inštituta za elektroizveze.

Tovariš Lojze Fortuna je na-

glasil, da so možnosti za medsebojno gospodarsko sodelovanje med podjetji skoraj v vseh panogah naše proizvodnje, vendar je čutili, da podjetja doslej tega sodelovanja še niso organizirala na principih skupnega programa, raziskovalnega in razvojnega dela, standardizacije elementov in skupne priprave dela, kar vse bi zagotovilo trajnost in užitnost organizacijskih oblik kooperacije.

Poročilo in razprava sta našla več vzrokov, zakaj se gospodarsko sodelovanje med podjetji ni utrdilo v taki meri, ki bi ustrezala našemu ekonomskemu in družbenemu razvoju. Največ je k tem pomanjkljivostim pripomoglo ozko lokalistično gledanje in tudi odločanje vodstev posameznih podjetij ter občin o posameznih proizvodnih vprašanjih.

Zbor proizvajalcev OLO Ljubljana bo odselej redno zasledoval vsi problematiko sodelovanja med gospodarskimi organizacijami in le-tem priporočal tako sodelovanje. V primerih, če posamezne gospodarske organizacije tem dobromarnim priporočilom ne bodo hotele prislusniti, pa se bo tudi poslužil svojih zakonskih pravic pri dajanju garancij za kredite in posojila.

Zbor proizvajalcev OLO Ljubljana je včeraj sklenil, da bo v prihodnje redno proučeval gospodarsko sodelovanje med podjetji

POSVETOVANJE PRED TURISTIČNO SEZONO V SLOVENIJI

Pripravljani smo na sprejem domačih in tujih gostov

Ljubljana, 16. maja. — Danes dopoldne se je sestala strokovna svet za turizem pri sekretariatu za blagovni promet. Najprej so predsedniki okrajnih svetov za turizem poročali o pripravah na letošnje turistično sezono.

Iz poročil o delu v posameznih okrajih je videti, da so ljudski odbori prek svetov in v sodelovanju z občinami dali vrsto pobud za priprave na letošnje turistično sezono in te priprave tudi nadzorovali. Tako so pregledali gostinske obrate in imeli konference z gostinci po občinah. To je nedvomno precej vplivalo na izboljšanje stanja v gostinstvu, še posebej tam, kjer so se gostinci držali nasvetov in priporočil. Kapacitete zlasti v turistično privlačnih krajih so še vedno nezadostne. Dalje je aktualno tudi vprašanje kvalificiranega in polkvalificiranega kadra, ki bo postalo še bolj pereče, ko se bodo gostinske kapacitete povečale. Promet se je v zadnjih letih precej izboljšal.

Preskrba v turističnih krajih je še vedno na dnevnem redu, zlasti letos pa bo preskrba s sadjem, pivom in brezalkoholnimi pijačami povzročala precej težav. Potrošnja piva je v zadnjem času, zlasti po podražitvi vina in alkoholnih pijač, silno narasla in pivovarne ne bodo kolo letošnjemu povpraševanju.

Pomanjkljiva je še propaganda in informativna služba pred-

vsem zaradi pomanjkanja sredstev za izdajo raznega propagandnega materiala.

M. St.

DNEVNIK

Novi upravni odbor Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva je bil včeraj ustanovljen v Beogradu. Za predsednika je bil izvoljen član Izvršnega sveta Slovenije Tone Boje. Upravni odbor je sprejel poročilo o delu Skupnosti v minulnem letu in odločil najbolj pereče naloge, ki jih bo morala izpolniti Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva v tem letu. Najvažnejše naloge, ki čakajo elektrogospodarske organizacije, so predvsem nadaljnja izgradnja prenosnega omrežja, nadalje graditev novih energetskih virov in ureditev nekaterih cen električne energije.

V reško luko je zaplula velika romanska potniška ladja »Transilvanija«, ki je na krožnem turističnem potovanju po Egejskem, Jonskem in Jadranskem morju in s katero je pripeloko okrog 400 turistov iz CSR. Ti so se tu izkrkali, vkrcala pa se je druga skupina 200 čekoslovanskih turistov, ki so se nekaj dni mudili na opatijski rivieri.

PRED LETNO SKUPŠČINO STALNE KONFERENCE MEST

Prihodnje leto posebna pozornost delu stanovanjskih skupnosti

Zadnje dni maja bo posvetovanje o pospeševanju trgovine

Beograd, 16. maja (Tanjug). — V poročilu, pripravljem za letno skupščino, ki bo od 29. do 31. maja v Beogradu, objavlja Stalna konferenca mest Jugoslavije lansko bilanco dela, za katero je bila značilna pomoč ljudskim odborom in upravnim organom pri nadaljnjem izpolnjevanju komunalnega sistema.

Stalna konferenca mest je med drugim organizirala anketo družbenem upravljanju šol. Obširno je razpravljala o notranji organizaciji ljudskih odborov in o sistematizaciji delovnih mest v organih uprave. V tej zvezi je v poročilu, rečeno, da bo vprašanje organizacije in delovnih metod organov uprave ljudskih odborov v naslednjem obdobju predmet širše izmenjave mnenj.

Po mnogih razpravah in anketah je prišla Stalna konferenca mest do sklepa, da je nujno potrebno proučiti probleme preskrbe mest in trgovine na širšem sestanku vseh zainteresiranih činiteljev. Zato bo zadnje dni maja v Beogradu posvetovanje o pospeševanju trgovine. Na področju stanovanjske izgradnje je bila najvažnejša akcija posvetovanje v Osijeku, na katerem so sodelovali predstavniki malone vseh mest, organizacij in ustanov, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem. Sklepi tega posvetovanja so bili večinoma uresničeni z nedavno uveljavljeno uredbo o stanovanjski izgradnji.

Prihodnje leto bo Stalna konferenca mest posvetila posebno pozornost delu stanovanjskih skupnosti. Organizira že stalno

sodelovanje in izmenjavo izkušenj med posameznimi mesti o organizaciji stanovanjskih skupnosti, o delu njihovih servisov ter o različnih oblikah pomoči skupnosti, družini in posameznikom. Treba bo zlasti skupno proučiti vprašanje gnotne podlage za delo stanovanjskih skupnosti. Ena izmed nalog, ki ji doslej niso posvetili potrebne pozornosti, bo določiti urbanistično lice stanovanjske skupnosti in urbanističnega razvoja mestnih naselij.

Sodelovanje Stalne konference mest z zveznimi in republiknimi organi ter drugimi organizacijami in ustanovami je bilo lani zelo koristno in plodno. V prihodnje bo treba to sodelovanje še bolj razširiti.

OBČNI ZBOR GLAVNEGA ODBORA RK SLOVENIJE

Rdeči križ v službi človeka

in v boju proti zaostalosti

Ljubljana, 16. maja. V Klubu poslancev se je danes začel občni zbor Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije. Razen delegatov prisostvujejo zboru številni gostje, med njimi tudi član predsedstva SZDL Slovenije Franc Lubelj. Občni zbor je pozdravila tudi predstavnica CO RKJ, posebej omenila velike uspehe slovenskega Rdečega križa zlasti v krvodajalskih akcijah, hkrati pa se zahvalila za pomoč RKS republikli Srbiji ob letošnjih poplavih.

Po uvodnih besedah dr. Ahčična so začeli razpravo v treh skupinah, in sicer o nalogah in metodah dela občinskih in osnovnih organizacij RK, o prostovolj-

ni službi prve pomoči in pomoči bolniku ter o usposabljanju in vzgoji kadrov.

Po letu 1945 do sedaj so se organizacije RK organizacijsko okrepile, razširile področje in vsebino dela. V skladu z razvojem naših oblastvenih in političnih organov in decentralizacijo in demokratizacijo socialističnega družbenega sistema je tudi RK spreminjal delo in organizacijske oblike. Neposredno po vojni je bila njegova glavna naloga socialna pomoč, ko pa so se najhujše vojne rane zacelile, je začel boj proti splošni zaostalosti, postal je pomembna opora zdravstveni službi.

M. R.

NEKATERA POJASNILA V ZVEZI Z IZPOLNJEVANJEM UREDBE O UPORABI DRUŽBENIH SREDSTEV ZA OSEBNE AVTOMOBILE

Še nekaj o uporabi osebnih avtomobilov v državnih in drugih gospodarskih organizacijah

Podrobnejši predpisi bodo objavljeni do konca maja

Beograd, 16. maja (Tanjug). — Pred dobrim tednom je začela veljati uredba o uporabi družbenih sredstev za osebne avtomobile. V tej zvezi se je urednik Tanjuga obrnil na sekretariat za splošno upravo ZIS in dobil obvestila o dosedanjih pripravah na izpolnjevanje te uredbe ter nekatera pojasnila v zvezi z njenim izpolnjevanjem.

Od 8. maja, odkar je začela veljati ta uredba, je treba vse osebne avtomobile v državnih in drugih gospodarskih organizacijah uporabljati skladno s to uredbo ne glede na to, da še ne veljajo nekateri dodatni predpisi te uredbe. Sekretariat za splošno upravo ZIS pripravila podrobnejše predpise, ki bodo objavljeni do konca maja, tako da se bo začela uredba v celoti izpolnjevati od 1. junija dalje.

Do uveljavitve dodatnih predpisov je moč vse avtomobile v vseh organizacijah uporabljati samo skladno z omenjeno uredbo. To pomeni, da imajo lahko avtomobile samo tisti posamezniki, za katere je odredil ZIS oziroma pristojni republikni svet. To so že stari organi zvezne uprave in vsi ki lahko po uredbi uporabljajo osebne avtomobile, so o tem obveščeni. Vsi funkcionarji v zvezni upravi, ki lahko imajo avto-

mobile za stalno uporabo po uredbi, so obveščeni, da lahko do 1. junija uporabljajo avtomobile v okviru prej določene kilometraže. Drugi, za katere je določeno, da lahko uporabljajo avtomobile iz servisov, se lahko vozijo z avtomobili svojih ustanov, ne morejo pa imeti avtomobilov za osebno uporabo in tudi ne smejo sami kofirati. Tudi ranje velja do 1. junija prej določena kilometraža.

Isteza načela se morajo držati tudi gospodarske in družbene organizacije, ki prejemalej dotacije. Sekretariat za splošno upravo predvideva za gospodarske organizacije posebne pravilnike o uporabi avtomobilov. Jasno je, da bodo organizacije obdržale avtomobile, ker so sestavni del njihovih osnovnih sredstev. Gospodarska organizacija pa mora s pravilnikom natančno določiti, kdo in kako lahko uporablja avto za uradne

opravke. V vsakem primeru je treba s pravilnikom predvideti, da je dovoljeno uporabiti avto samo z nalogo za službene vožnje oziroma službena potovanja, nalog pa mora izdati pooblaščenca obeh v gospodarski organizaciji. Če ima gospodarska organizacija več avtomobilov, jih lahko proda in izkupiček obdrži.

Uredba predvideva, da avtomobila ne more imeti noben član kolektivna gospodarske organizacije. Najvišji voditelj gospodarskih organizacij, katerih delo nujno zahteva uporabo avtomobila za tekoče posle, pa lahko dobe od gospodarske organizacije paval za uporabo avtomobilov iz samega podjetja ali iz servisov.

Ob izpolnjevanju te uredbe je treba zlasti paziti na avtomobile in jih bolj racionalno uporabljati, ko preidejo v servise. Sekretariat za splošno upravo pripravlja tudi podrobnejše predpise o servisnih ustanovah in uporabi osebnih avtomobilov v posebnih servisnih organizacijskih enotah. Če se bo ustanoviti servisa pokaže, da je šoferjev preveč, je dolžnost vseh pristojnih organizacij, da jim omogočijo zaposlitev kje drugje.

OBČNI ZBOR

Društva novinarjev Slovenije je preložen na soboto, dne 31. maja, ob 8.30 dopoldne v Klubu poslancev

Produkcija in obrtne usluge

Bodočnost trboveljske »Metalije«

Obrtno podjetje »Metalija« v Trbovljah se je v petih letih obstoja razvilo iz male obrtne delavnice v veliko podjetje, ki izvršuje najrazličnejše obrtne usluge: vodovodne in električne instalacije, ključavničarska, kleparska in avtomehanična dela, popravilo radijskih aparatov, v Gaberskem pa ima celo kovosklo in kolarsko delavnico. Razen tega pri »Metaliji« izdelujejo nekatere proizvode v koprodukciji s Strojnogradom in drugimi industrijskimi podjetji. V kratkem se najlaže prikazuje razvoj tega podjetja s primerjavo vrednosti proizvodnje, ki je leta 1954 znašala le 17 milijonov, lani pa že 81

milijonov. Tako ploden razmah podjetja je bil možen predvsem zato, ker se je delavski svet vsestrano poglubil v probleme proizvodnje in zavzel jasno stališče v smeri nadaljnega razvoja.

NEUTEMELJENI OČITKI

Trboveljski »Metaliji« radi očitajo, da se preveč razvija v industrijsko smer in nemalokdaj se zgodi, da njen razvoj v tej smeri tudi ovirajo. »Metalija« ni osamljen primer podjetja, ki se je v zadnjih letih razen z obrtnimi

uslugami pričelo ukvarjati tudi s produkcijo raznih standardnih proizvodov v povezavi z industrijskimi podjetji. Do tega je »Metalija« in tudi druga podobna podjetja pri nas privedlo dejstvo, da izvrševanje izključno obrtnih uslug ni dovolj rentabilno. Samo uslužnostna dejavnost bi pomenila nujno podražitev uslug, to pa bi z druge strani pomenilo zmanjšanje naročil in finančni polum podjetja. Prav proizvodnja standardnih artiklov omogoča podjetju možnost izvrševanja obrtnih uslug po najnižji ceni, kar je za potrošnike izredno važno.

Dandanes se zmeraj bolj čuti potreba po podjetjih, ki bi povezovala obrtno dejavnost in lahko industrijo. Kolikor je takšnih podjetij, se naglo in uspešno razvijajo. Bilo bi zmotno umetno zaustaviti ta razvoj.

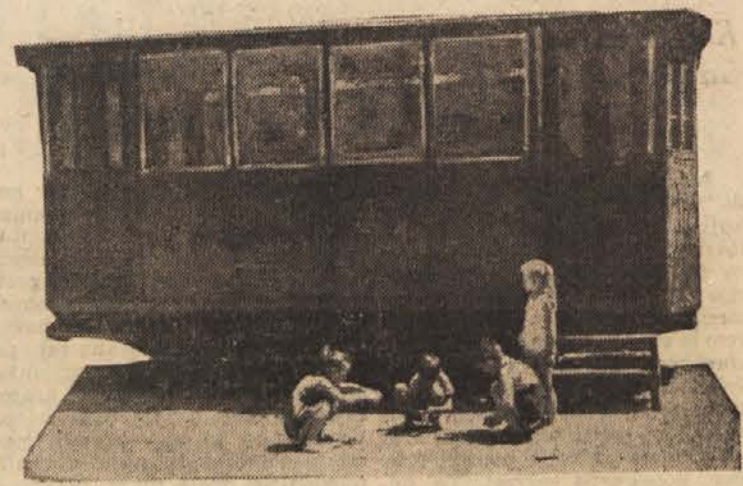
POMEMBNA VLOGA KOMISIJE DELAVSKEGA SVETA

Z ozirom na raznovrstnost del, ki jih »Metalija« izvršuje, je bila stalna skrb delavskega sveta dobra organizacija dela ter kakovost opravljenih obrtnih uslug. Posebno vlogo pri tem opravljajo komisije delavskega sveta. Komisija za proizvodnjo nenehoma proučuje organizacijo dela: uvedene so norme pri vseh dejavnostih, kjer je normiranje mogoče, pa tudi drugače se je omenjena komisija poglobila v vse proizvodne probleme podjetja. Z uvedbo norm se je pojavila bojazen, da bi zaradi normiranega dela trpela kakovost obrtnih uslug. Zato je imenovana pri delavskem svetu tudi tehnična komisija, ki vsako opravljeno delo temeljito pregleda. Do pomanjkljivosti so precej strogi in nekakovostno delo delavcem ni stoodstotno plačano. Samo tako si je »Metalija« pridobila dobro ime in postala znana

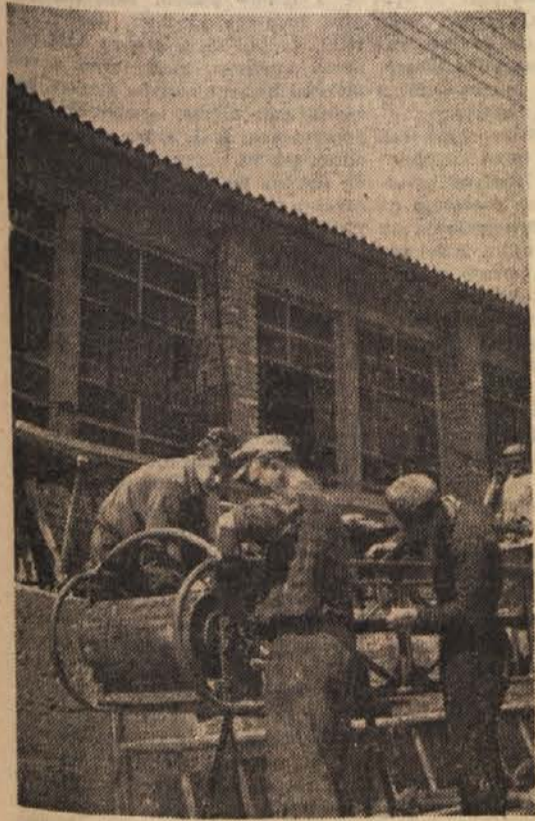
kot soliden izvrševalec uslug, predvsem pri opremi stavb.

Delavski svet ima še nekatere druge komisije: tarifno komisijo, komisijo za inventuro, za sestavo premijskega pravilnika in pravil podjetja, za sprejem in odpust delavcev ter higiensko tehnično komisijo. Predsedniki komisij so člani delavskega sveta, ostali pa delavci podjetja.

Preko svojih komisij se je delavskemu svetu posrečilo zainteresirati za probleme podjetja širok krog delavcev, na tedenskih proizvodnih konferencah pa celoten kolektiv. S sodelovanjem vseh članov kolektiva se trboveljska »Metalija« uspešno uveljavlja kot podjetje, ki razen obrtnih uslug izdeluje tudi številne proizvode za široko potrošnjo.

Na otroškem igrišču Moše Pijada v Ljubljani so prijatelji otrok preuredili drvarnico v prijetno hišico, kjer sedaj študentje-instruktorji poučujejo otroke matematiko in angleščino. — V redče obarvani tramvajski prikolici, ki stoji ob robu igrišča, pa so organizirali stalne krožke za tehnično vzgojo. Trikrat tedensko napolnijo prikolico dečki-modelarji, trikrat pa preganjajo dolgi čas s pletenjem, vezanjem in šivanjem deklice

Delavnice »Metalije« so precej tesne in nekatera dela opravljajo kar pod mill nebom. To seveda uspeva, kadar je lepo vreme, mnogo težje pa je v dežju in pozimi. Z lastnimi sredstvi nameravajo v kratkem delavnice razširiti.

HUDI POŽARI V MARIBORSKI OKOLICI

Gozdovi in hiše v plamenih

Maribor, 16. maja. — V minulih dneh, ko je tudi v mariborskem okraju nastopila precejšnja vročina, je prišlo do več požarov, izmed katerih sta bila dva precej huda in sta povzročila precejšnjo škodo.

V noči od torika na sredo je zajel požar 13 gospodarskih poslopij v vasi Mihovec na Ptujskem polju. Požarovalnost gasilskih enot iz okoliških krajev, predvsem ptujski in mariborski četni gre zahvala, da so požar omejili. Veter, ki je raznašal ožgane kose slame in lesa, je z bliskovito naglico prenašal ognjene zublje s strehe na streho. Škoda je precejšnja. Prebivalci pogorelih domačij in gospodarskih poslopij so ostali brez orodja, krme in strehe zase in za živino. Edina tolažba zanje v hudi nestrki, ki jih je prizadelo, je, da so imeli domačije primerno zavarovane. Vzrok požara še ni znan, prav tako ne prvo žarišče, ker se je ogenj zelo hitro razširil po vseh hišah.

Od srede na četrtek je izbruhnil velik gozdni požar pri Primožu na Pohorju. Ogenj, ki mu je prav tako pomagal veter, predvsem pa sušna gozdna tla, je zajel blizu 25 hektarov

ognej uničil s poslopij z župno cerkvi. Pri tem so prizadete štiri družine, izmed katerih se je dvema že posrečilo, da so jima reševalci nekaj malega rešili, medtem ko sta dve družini izgubili popolnoma vse. Celo noč so se ljudje borili z ognjem, ki je že na več krajih zajel tudi gozd in šele v torek opoldne se jim je posrečilo požar lokalizirati. Ljudje so še potem stražili ves dan in noč, ker je veter raznašal žareče iskre v okolico. Požar je bil tako silovit, da so se tudi zvonovi v zvoniku domača stolpi, čeprav so bili bronasti. Približna škoda je ocenjena na 20 milijonov. Po dosedanjih ugotovitvah je požar izbruhnil zaradi slabih dim-

nih vrat in podstrešju kmeta Jakoba Morija. Ker je vreme suho, strehe pa lesene, se je ogenj naglo širil.

Vsi požari, ki so terjali večmilijonsko škodo, so sicer ko prej nastali zaradi ne previdnosti. Vročini našim dnevi naj bi bili opozorilo vsem, posebno izletnikom in prebivalcem na gozdnih področjih, da ne odmetavajo oporokov in ne previdno ravnaajo z ognjem. Zalostne izkušnje tega tedna, ko sta kar na dveh različnih krajih izbruhnila velika požara, so dovolj zgovoren primer, kakšne so posledice, če iz malomarnosti in ne previdnosti pozabimo na požarnovarnostne ukrepe.

Pohiteti, drugače bo res prepozno

Zivahna politična aktivnost med občinskimi in zveznimi volitvami ter VII kongresom Zveze komunistov Jugoslavije in pa sprejem družbenega plana oz. proračuna za leto 1958 je nekoli-

Daljši časa bi s sprejemom perspektivnih planov nikakor ne smeli odlašati, ker sedaj teče že drugo leto, ko se plan dejansko že izvaja.

ko liko zavrla izdelavo perspektivnih družbenih planov do leta 1961. Sedaj si je Okrajni ljudski odbor Kranj postavil za neposredno nalogo dokončno izdelavo predloga perspektivnega plana gospodarskega razvoja Gorenjske. V zaključni fazi je že obdelava posameznih proizvodnih panog, planiranje brutoproducta itd., večje pa so težave pri obdelavi družbenih področij oz. splošne potrebnosti. Do konca maja bodo sveti okrajnega ljudskega odbora v obliki širše razprave obravnavali vsak svoje področje. Računajo, da bo v začetku junija že predhodna razprava o predlogu plana v obeh zborih okrajnega ljudskega odbora, približno tri tedne kasneje pa bodo že tudi občinski ljudski odbori pripravili predloge svojih perspektivnih planov za predhodno razpravo. Tako bo perspektivni plan Gorenjske sprejet predvidoma 1. julija letos, perspektivni plani občinskih ljudskih odborov pa bodo sprejeti do sredine julija letos.

Tiha podražitev mesa

Novogoriško podjetje »Zivnopromet« je podražilo meso brez soglasja ali vsaj posvetovanja z Občinskim ljudskim odborom. Z ustanovitvijo še enega podjetja bi bilo moč zmanjšati stalne težnje za dvigom cen ter predvsem zboljšati preskrbo in izbiro mesa

V torek zjutraj so v Novi Gorici ljudje že zelo zgodaj čakali pred prodajalnimi mesi. Kdor hoče teletino ali goveje meso brez kosti, se mora postaviti v vrsto. »Repi« pred mesnicami so postali nekaj vsakdanjega. Tekli pa so se sprijaznili z dejstvom, da je podjetje »Zivnopromet« v torek kar čez noč podražilo teletje in goveje meso.

Menda po dogovoru so hkrati podražili meso tudi v prodajalni tolmenske »Klavnice«. Govedno brez kosti z zadnjega dela živine so podražili od 400 na 450 din/kg; meso s kostmi z zadnjega dela živine od 290 na 350 din/kg; dalje s kostmi s srednjega dela govodi od 310 na 320 din/kg, vtem ko se je goveja drobovina podražila povprečno za okoli 10 din pri kg. Teletini brez kosti z zadnjega dela živine so dvignili ceno od 500 na 550 din/kg; s kostmi z zadnjega dela živine od 340 na 360; teletini s kostmi s srednjega dela živine od 260 na 280, teletjo drobovino pa so podražili povprečno za 20 din pri kilogramu.

Direktor novogoriškega podjetja je pojasnil, da so morali dvigniti cene zaradi splošne podražitve živine v zadnjih mesecih ter zmanjšanja dohodkov od izvoza. Posredoval je več podatkov o tem, da mora »Zivnopromet« kupovati živino v drugih slovenskih okrajih, s čimer seveda naraščajo stroški ter dejal, da je kljub podražitvi mesa v Novi Gorici še zmeraj cenejši kakor na primer v Sežani, Postojni in Ljubljani.

Ni moč zanikati, da odkupne cene živine naraščajo, toda to je opaziti že daljši časa. Po novih predpisih in strožji kontrolni cen so se le-te marsikje že ustale in je zato težko razumljivo, da se je »Zivnopromet« prav zdaj odločil za podražitev mesa. Podjetje se je odločilo za ta ukrep, kot omenjeno, kar čez noč, ne da bi se poprej posvetovalo z občinskim ljudskim odborom, inšpekcijskimi organi.

Sodimo, da primerjava s cenami mesa v drugih krajih ni na mestu, ker so le-te odvisne od mnogih gospodarskih okoliščin in krajevnih razmer in je zato vsaj absolutna primerjava cen zmerom dvomljive vrednosti.

Občina, ki je bila postavljena pred izvršeno dejstvo, je poslala v podjetje trgovinsko inšpekcijo ter zaprosila za sodelovanje tudi okrajno finančno inšpekcijo, da bi ugotovili, če je bila podražitev mesa upravičena.

Kopalci v Mariboru razočarani

Kakor so bili mariborski kopalci veseli lepega vremena, tako jih je razočaralo kopalšče na Mariborskem otoku. Tu namreč še vedno nekaj popraviljo in pripravljajo za poletno sezono. Letošnja kopalno sezona bodo odprli menda zadnje nedelje v maju; do takrat nameravajo urediti vse potrebno.

Takšen odgovor ne zadovolji ljudi, ki bi se v sedanjih vročini radi ohladili v vodi in hkrati izkoristili lepe majske dni za plavalni šport. Gotovo bi lahko bilo kopalšče že pripravljeno, če bi ga začeli popravljati o pravem času. Zakaj je treba popravila zavleči do zadnjega roka, ko se kopalna sezona začne tudi ob manj ugodnem vremenu? Nekateri strastni kopalci so si poiskali mesto za kopanje v nezavaranosti strugi Drave, nekateri mladinci celo v enem izmed treh ribnikov, ki ga v prejšnjih letih niso uporabljali za kopanje. Mnogi pa se hladijo le na vodo v čolnih na gladini Treh ribnikov in na Bresterniškem jezeru. — P.

Pri nas jim bo lepo

V Vidmu-Krškem se pripravljajo na turistično sezono — Lep olimpijski bazen privablja kopalce — Med letom več športnih prireditev — V tednu čistoče bo tudi več drugih akcij

Prijazni griči Libna, Sremič in Trška gora ob levem in desnem bregu šumeče Save, ter prostran pogled na zeleno Krško po-

Danes konferenca ZKJ za graditelje avto ceste

Danes ob 14. uri se bo začela v dvorani Doma JLA v Novem mestu konferenca Zveze komunistov Jugoslavije za graditelje avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb. Referat o nalogah članov ZKJ na avto cesti bo prebral sekretar začasnega komiteja ZKJ na avtomobilski cesti Niko Belopavlič. V zadnjih dveh mesecih je začasni komitej, ki ga je s soglasjem CK ZKJ postavil Centralni komitej ZKS, vzpostavil osnovne organizacije ZKJ v gradbenih podjetjih vzdolž trase nove avtomobilske ceste, kot tudi aktivne ZKJ v vseh mladinskih naseljih. Pripravljen je vse potrebno za prvo konferenco komunistov, ki delajo v podjetjih in mladinskih delovnih brigadah. V osnovnih organizacijah ZKJ ob avto cesti so pred kratkim izvolili približno 120 delegatov za današnje konferenco. Pred prihodom zadnjih brigad je bilo v mladinskih naseljih približno 1600 članov ZKJ.

Delavni gasilci

Gasilsko društvo Gornji Petrovič v Pomurju namerava letos zgraditi svoj dom, da bi se lahko v njem pogosteje shajali in hkrati izobraževali. Potreben material so si že zagotovili, kmalu pa bodo začeli delati. Gasilci tega društva se v zadnjem času prav pridno udeležujejo na kulturno-prosvetnem področju. Tako so v čepinskem izdružnem domu uprizorili Pipanovo ljudsko igro »Dekle s Trente«. S tem delom so gostovali že v sosednjih Šalovcih, povabila pa so sprejeli tudi iz drugih krajev.

POSVETOVANJE O ODKUPU NA GORIŠKEM BO LETOS BLIZU 3400 TON ČEŠENJ

V Novi Gorici češnje v maloprodaji od 130 do 140 din

Novi Gorici, 16. maja. Dopoldne je bilo posvetovanje o organizaciji odkupa češenj, ki so se ga udeležili predstavniki Okrajne trgovinske zbornice goriške Gospodarske poslovne zveze, trgovskih podjetij, Tajništva za gospodarstvo OLG Gorice, republiškega Sekretariata za blagovni promet in Trgovinske zbornice LRS.

Sodili so, da je treba posvetiti posebno skrb pravilnemu odkupu, prevzemu in sortiranju pridelka. Samo tako bo namreč moč češnje hitro predovati domačemu trgu in za izvoz. Gospodarska poslovna zveza v Novi Gorici bo v ta namen priredila dva krajsa tečaja za poslovoje kmetijskih zadržev v Goriških Brdih in v Vipavski dolini. Letošnji prihodek naj bi na goriškem področju znašal od 3900 do 3400 ton.

Domačemu trgu naj bi podjetja posrezovala kakih 2950 ton češenj, ostalih 1150 ton pa bodo izvozili v Avstrijo, Zahodno Nemčijo in Švicco. Izvažala bodo podjetja »Slovenija sadje«, dalje »Primoje eksport« ter »Voče eksport« in »Agroprodukt«, oba se jita v bližnjem Sentpetru večraj prodajali po 120, danes pa že po 100 dinarjev kg.

lje daje hitro razvijajočemu se mestu Videm-Krško svojstvene pogoje za razvoj turizma. Razen izrednih naravnih lepot kraja in zemljepisno ugodne lege, ki privablja in navdušuje vedno večje število turistov, sta v Videm-Krškem pomembna turistična in športna objekta stadion Matije Gubca s hipodromom za konjske dirke in speedway stezo za mednarodne moto-dirke ter olimpijski plavalni bazen. Posluje pa tudi sodobni hotel, ki lahko zadovolji celo izbirčnega turista.

Ze prva sončna nedelja v mesecu maju je privabila na kopalnje več kot 2000 obiskovalcev. Tako vrvenje pa bo trajalo vse do pozne jeseni. Tekom leta bodo organizirane razne plavalne tekme, konjske dirke itd. 1. junija bodo mednarodne speedway moto-dirke, ki privabijo izredno veliko gledalcev.

Razgibanost kraja prinaša tudi mnogo skrbi in nalog, zlasti pri reševanju komunalnih vprašanj. Razen ustreznih cest, prostorov za parkiranje, campingov, gostinskih kapacitet, prenočišč, parkov itd. pa je od čistoče in zunanega videza kraja v marsičem odvisen nadaljnji razvoj turizma. Da bi zadostili tem potrebam in pričakali dan pomladi ter rojstni dan maršala Tita v prazničnem razpoloženju, bo Turistično društvo Videm-Krško organiziralo od 18. do 25. maja t. l. »Teden čistoče in olepšave kraja«. V tej akciji

bodo sodelovale vse množične organizacije, društva, ustanove, šole in podjetja, zlasti pa bo to tudi aktivizacija za naloge in način dela krajevnih odborov.

V tem tednu pa bo razen dobro zastavljene akcije pri urejanju, čiščenju in olepšavi kraja tudi več predavanj ter predvajanje strokovnih in propagandnih filmov za razvoj turizma, kar bo organizirano skupno s Turistično zvezo Slovenije. Nadaljevali pa bomo tudi akcijo z gradnjo lovsko-turistične postojanke na Libni, izdelali turistični prospekt ter izvedli še več drugih akcij. Končni cilj je, pripraviti se na sezono bolj kot kdajkoli prej ter nuditi domačim in inozemskim turistom prijeten oddih in razvedrilo.

KRIŽANKE pred pestro sezono

Direktor »Ljubljanskega festivala« napoveduje za letos bogat in izbran spored — V »Zabavišču Tivoli« bo letos zelo živahno

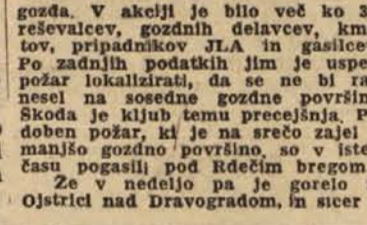
Križanke, eno zadnjih Pletnikovič del, privablja s svojo pestrostjo in silovitostjo vsako leto več domačinov in tujcev. Vsi se navdušujejo nad domiselnostjo starega mojstra, ki je znal povezati silovitost z umerjenostjo in dati poznemu baročnemu slogu prizvok modernega. Najbolj pa Križanke očuje v času vsakoletnega Ljubljanskega festivala.

Obiskali smo Križanke in se pozanimali, kako je s pripravami za letošnji festival. V prijatni, hladni in okusno urejeni sobi nas je prijazni ravnatelj na kratko seznanil z letošnjim delovnim programom »Ljubljanskega festivala«.

»V sklop »Ljubljanskega festivala« sodijo štirje oddelki, in sicer v prvi — tradicionalne festivalske prireditve v Križankah od 23. junija do 29. julija. Letos imamo prav pester in izbran spored: večera zbrana komorna glasbe, Smetanovo »Prodanost neveste«, »Koncert koroliških madrigalistov«, »Večer jugoslovanskih folklornih plesov — Tanec« itd. Kot atrakcijo bi omenili romunsko folklorno skupino »Gluzeti« in argentinsko pevko Heldo Marino. Zal bo centralna prireditev Kretovičev »Velika puntarija« zaradi finančnih težav odpadla. V času festivala bo sta tudi dve razstavi: »Turški vpadi na slovenska tla« in »400 let slovenskega koledarja«.

V naš drugi oddelki sodi »Eksperimentalno gledališče«, ki je pred izvedbo Faulknerjevega dela »Requiem za vlačugo«.

Tretji oddelki — je Centralna plesna šola v festivalski dvorani na Gospodarskem razstavišču. »To pa vam »nese«, ali ne? smo vpadi v pogovor. »Ni ti ne.« je odvrnil direktor. Očitno ljubljanska mladina ni preveč navdušena nad okusno urejeno dvorano s klimatsko napravo. Nekako prekajena se jim zdi in raje imajo zakranta Narodni dom in gne-

Gozda. V akciji je bilo več ko 300 reševalcev, gozdnih delavcev, kmetov, pripadnikov JLA in gasilcev. Po zadnjih podatkih jim je uspelo požar lokalizirati, da se ne bi raznesel na sosednje gozdne površine. Škoda je kljub temu precejšnja. Po doben požar, ki je na srečo zajel le manjšo gozdno površino, so v istem času pogasili pod Rdečim brezgom.

Ze v nedeljo pa je gorelo na Ojstriki nad Dravogradom, in sicer je

KRIŽANKE pred pestro sezono

Direktor »Ljubljanskega festivala« napoveduje za letos bogat in izbran spored — V »Zabavišču Tivoli« bo letos zelo živahno

čo na Taboru. Pa tudi v barih se jim zdi verjetno »bolj luštno«.

»Kaj pa cena? Ali ni le-te mogoče vzrok tako slabi udeležbi?« »Ne verjamem,« je zanikal direktor, »saj je sorazmerno nizka. Sto in sto petdeset dinarjev. Vzroki bodo drugje. Verjetno se še res niso vživel v novi dvorani, ki dela vtiš stroge, vendar pa upamo, da bo mladina prej ali slej znašla ceniti lepoto in krasbo v dvorani na GR. prav tako polna kot druga ljubljanska plesišča.«

Križanke v Ljubljani privablajo vsako leto več obiskovalcev

Karel Prusnik-Gasper:

GAMSI NA PLAZU

Marsikdo bi utegnil sklepati, da se pod naslovom Prusnikove knjige skriva poceni roman iz lovskega življenja. Namesto tega pa bo našel s precejšnjo vestnostjo in ljubeznijo zbrano dokumentarno gradivo o neuklonljivem in vsekoli pretresljivem boju koroškega človeka za nacionalne svobode, ki mu jih je sprva avstrijsko-nemški šovinizem ne le zelo skop meril, temveč tudi kratil, kasneje pa velikomemski fašizem popolnoma odvzel. To neusmiljeno zatiranje je sprožilo oboževanje partizanski upor, ki se je kalil ob trdni opori slovenskega prebivalstva, bil pa ob enem idejno in formalno povezan z vodstvom partizanskega boja v Sloveniji in v Jugoslaviji kot celoti.

Nedvomno je knjiga, ki s prizadevno umirjenostjo in zapovrstnostjo pripoveduje o poteku tega boja, o njegovih idejni, socialnih in narodnostnih koreninah, o dogodkih, ki so najbolj značilni zanj, hkrati pa kar se le da neprisljerno postvarja atmosfero tistega časa v koroških hribih, vredna

Pred simfoničnim koncertom za študentsko samopomoč

Ivane vredna je pobuda, da nekajkrat na leto nekateri ansambli in mladi posamezniki, ki se poklicno pripravljajo za to ali ono umetniško zvrst, priredijo javne nastope za študentsko samopomoč.

V torek ob 20.15 bo v veliki dvorani Slovenske filharmonije v okviru študentskega festivala simfonični koncert z bogatimi in zanimivimi sporedi. Izvajal ga bo simfonični orkester Slovenske filharmonije in mladi violini Zdravko Cobenzi. Koncertu, ki bo ob-

Anton Nanut

segal Srebotnjakovo Glasbo za godala, Brahmsov koncert za violino in orkester ter Šostakovičovo V. simfonijo, bo dirigiral mladi dirigent Anton Nanut.

Anton Nanut je slušatelj Akademije za glasbo. Koncertnemu občinstvu je že znan po nekaj uspešnih nastopih z orkestrom Slovenske filharmonije. Za svoje delo je prejel letos Prešernovo nagrado za študente. A. Nanut se je izkazal tudi kot požrtvovalen in uspešen pevovodja. Ze pet let uspešno vodi Primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec«, ki je dobil pomembno priznanje s tem, da ga je žirija izbrala za mednarodno tekmovanje v Arezzu. Razen tega pa je Nanut tudi umetniški vodja Akademiskega okteta.

T. P.

Z občnega zbora Slovenske Matice

Ljubljana, 16. maja. — Včeraj popoldne je bil v društvenih prostorih Slovenske Matice redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik društva dr. Anton Melik v prisotnosti številnih članov in gostov. Zbora sta se udeležila tudi generalni sekretar Matice srpske književnik Zivan Milisavac iz Novega Sada in sekretar Matice Hrvatske književnik Nikola Pavic iz Zagreba.

Uvodoma so se spomnili svojih umrlih društvenih članov dr. Ferda Kozaka in Staneta Vidmarja, nato pa je predsednik dr. Anton Melik podal obširno poročilo o dosednji založniški dejavnosti Matice. Društvo bo kmalu proslavljalo stoletnico svojega obstoja ter je v skrb za posredovanje dobrih književnih del, v zagotavljanju materialnih osnov, s katerimi naj bi se zmanjšalo nesorazmerje med proizvodni stroški ter majhno kupno močjo bralcev, ter v podvojeni dejavnosti za utrditve posebne mreže za razdeljevanje knjižnih del, zlasti v zadnjem obdobju, ponovno opravilo svoje kulturno poslanstvo.

Od 1. 1955 so od 11 izdanih knjig: Zgodovine slovenskega slovstva. I. del, Bolkove »Črne srjace«, Rousseaujevih »Izpovedi«, II. del, Moletove »Zgodovine ruske umetnosti«, Rousseaujevih »Izpovedi«, III. del, Zupaničeve »Sedmine«, ki je dosegla izreden uspeh in došla tudi Prešernovo nagrado, Melikove »Stajarske besede«, Helincjeve »Pesmi«, Shakespeareove »Henrika IV.« in priredbi Vodnikovih »Pesmi« razprodali že 75% del.

V prihodnji izdaji nameravajo izdati II. del »Zgodovine slovenskega slovstva«, Anatola Francea »Krivdo Silvestra Bonarda«, Izidorja Cankarja »Uvod v umevanje likovne umetnosti«, izbor pesmi Čvetka Gorjara, Steleto »Zgodovino slovenske umetnosti v Primorju«, Moletovo »Zgodovino jugoslovanske likovne umetnosti«, Sovretov prevod Lukre-

upoštevanja, čeravno ji ne gre pripisati mesta med deli spominjske literature v literarno-umetniškem pomenu besede. Ne, umetniških prizadevanj Prusnik prav gotovo ni imel, hotel pa je ohraniti vsaj drobec iz tistega nazunaj strahotnega, navznotraj pa presenitljivo bogatega dogajanja, značilnega prav za njegove kraje; hotel je oteti pozabi tisto veliko spremembo, ki je v kratkih mesecih naredila iz neorientiranih mladeničev zrele može, popolnoma zavestno pripravljene na boj za življenje in smrt. Pripovedujoč sam o sebi in o lastnih doživetjih, je opisal sleherno nianso svojega preraščanja iz več ali manj religiozno usmerjenega koroškega fanta v zavestnega borca ne le za nacionalno, temveč v prvi vrsti socialno osvoboditev ljudstva, katerega člen je bil.

Zanimivejši kot ta njegova notranja razvojna pot pa morejo biti dokumentarni zapiski, ki jih je v svoji knjigi zbral. Med plastično pripoved o dogodkih in doživetjih samih je uvrstil tudi nemalo izpisov ali celo prepisov iz uradnih dokumentov, pisem, člankov in vojaških povelj partizanske ali sovražnikove strani.

Vse to daje knjigi dobršno mero privlačnosti, zlasti pa še avtorjevo prizadevanje, da bi čim zvešteje opisal začetke vstaje na Koroškem in prve stike s tovariši, ki so partizanski boj na Slovenskem vodili. Razkrije se nam njihova marsikdaj še premalo znana širina in gibčnost, s kakršno so kljub krčevitemu sovražnikovu prizadevanju po razbitju njihove organizacije in oboroženosti čet, znali organizirati in voditi boj na vsem širokem ozemlju.

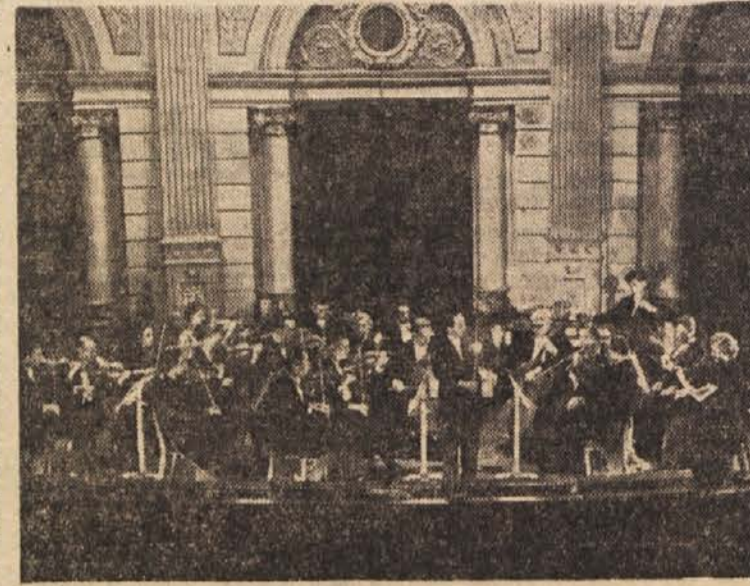
Založba Borec je torej storila več kot prav, da je izdala Prusnikovo delo, ki ga je spisal nekaj let po končani vojni v zaporu, kamor ga je za dvanajst mesecev poslalo angleško okupacijsko sodišče v Avstriji zaradi govora ob odkritju spomenika padlim partizanom s Svinške planine v St. Rupertu blizu Velikoveca. Prav bi bilo celo, redneje izdajati podobna

memoarska dela, oz. dokumentarne zapiske, kajti kljub obilici tovrstnega gradiva je še marsikak dogodek iz velikega časa ostal zgolj v ustnem izročilu. Seveda pa bi bilo prav storiti ob tem še nekaj, nekaj, kar se je Prusniku v precejšnji meri, čeprav seveda ne dovolj in ne popolnoma posrečilo. Gre namreč za distanco od presilnega čustvenega doživljanja tistega časa. Pri veliki večini tovrstnih dokumentarnih zapiskov smo bili prav zaradi premajhne distance avtorja priča črno-belemu slikanju dogodkov in ljudi, kar je celotno podobo nemalo-krat popolnoma skazilo. Ker pa

nam tu ne gre niti za literarno obdelavo niti za kakršnokoli vzburjanje nacionalne zavesti pri bralcih, pač pa za oblikovanje čim zvestejše podobe časa, bi bilo prav, ko bi avtorji vseh morebitnih prihodnjih spominov na partizanska leta čustveno noto pomaknili nekoliko v ozadje. To bi njihovim delom ceno le dvignilo. Odkar pa je Prusnik svojo knjigo napisal, je minilo že tudi celo desetletje. Čuditi se je mogoče le, zakaj delo, ki je v njem toliko ljubezni do stvari, za katero se je bilo vredno boriti, ni izšlo že prej.

V. K.

Gostovanje holandskega orkestra

V Ljubljani bo v ponedeljek, 19. maja koncertiral Holandski komorni orkester iz Amsterdama. Orkester je eden najboljših malih ansamblov, ki si je pridobil izreden sloves s koncerti na festivalih v Edinburgu, Firenzah in na Holandskem festivalu. Vodi ga violinist Szymon Goldberg, ki je zaslovel leta 1921 kot čudežni otrok. Ze s šestnajstim leti je postal vodja Dresdenske filharmonije in nato Berlinskih filharmonikov. Na koncertu v Ljubljani bo dirigiral in sodeloval kot solist dela Bacha (koncert za violino, koncert za dve violini, 3. brandenburški koncert), Badingsa in Haydna (koncert za violino). — Na sliki: Szymon Goldberg s Holandskim komornim orkestrom.

ŠTIPENDIRANJE IN ZAMENJAVA PREVAJALCEV

Sekretariat Nacionalne komisije za UNESCO v Beogradu razpisuje natečaj v zvezi s stipendiranjem in zamenjavo prevajalcev umetniških in znanstvenih del. Društvo prevajalcev Slovenije (Tomišičeva 12) zbira pismene prijave prevajalcev, ki prevajajo iz vseh slovanskih jezikov razen ruskega, iz vseh romanskih jezikov razen francoskega in italijanskega, dalje iz holandske, flamščine in iz nordijskih jezikov kakor tudi iz vseh orientalskih jezikov. Društvo prevajalcev želi podpreti to akcijo s tem, da do konca maja zbere podatke o prevajalcih in prevodih iz omenjenih jezikov.

SODOBNA JUGOSLOVANSKA POEZIJA V RIMSKI REVIJI

V italijanski mesečni literarni reviji »Giornale del poeta« so objavljani prevodi stihov 20 sodobnih jugoslovanskih pesnikov. Stihe je prevedel in beležke o avtorjih napisal Osvaldo Ramous. Skupaj je prevedenih 24 pesmi in to verzji Iva Andrića, Miroslava Križevca, Vladana Desnice, Danka Anđelićevića, Desanke Maksimović, Aleksandra Vuča, Marka Ristića, Miodraga Pavlovića, Riste Tošovića, Miloša Crnjanskega, Dobriše Cesarića, Gustava Krkleca, Marina Franičevića, Vesne Parun, Dragutina Tadijanovića, Jura Kaštelana, Grigora Viteza, Alojza Gradnika, Mileta Klopčiča in Mateja Bora.

XI. MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL V CANNESU

ŠE O RISANEM FILMU

Cannes, 11. maja 1958 Danes Jugoslavlani še enkrat nastopimo v festivalskem tekmovanju — z ameriškim filmom »Bratje Karamazovi« bo namreč tekel v večernem programu Vajdov kratki film »Dubrovniški pasteli«. Tako se nam je zgodilo kar obratno, da spremljamo ameriške filme. Toda o tem našem nastopu jutri, saj ni mogoče napovedati nič drugega, kakor da je podobnih turističnih filmov v Cannesu letos še nekaj in da so bili med njimi slabši, kot je jugoslovanski.

Tunis je doživel v celovečernem filmu svoj »krst«. Po svetovno znani knjigi o preprostem človeku Gohi sta francoski režiser J. Baratier in tuniški ustvarjalec Mustapha Fersi ustvarila barvni film »Goha«. Goha je legendarna, severnoafriškemu svetu zelo znana, v bistvu naivna osebnost dolge vrste arabskih legend. V filmu so uporabili samo legendo o Gohovi ljubezni do lepe Fulle. In četudi je dejansko prvi tuniški, celovečerni film režiral Francoz, nosi film v sebi vse elemente nacionalno čistega filmskega dela. Omenim naj samo zelo impresivne like, ki so jih oblikovali popolnoma nepoznani igralci, kakor so Omar Cherif, Zina Bouzaine, Lauro Gaz-zolo in drugi, podčrtam naj čudovito glasbeno spremljavo, ki jo je napisal Maurice Ohana, pa tudi nenavadno impresiven, močno stiliziran dekor, ki se lepo sklada z linijami, ki jih srečujemo v pokrajini in arhitekturi teh belih zgradb. Vsekar — tuniški nastop je lepo uspel.

Zahodna Nemčija je letos prijavila barvno filmsko opereto »Gostilna v Spessartu«, ki jo je

Poglavje iz slovenskega jezika

Nagel razvoj vsega našega življenja, nov razmah novih panog v gospodarstvu, nova hotenja in pota v znanosti, umetnosti in kulturi, vse to prinaša s seboj tudi nov ali vsaj deloma spremenjen odnos do jezika. Tudi širok razmah tiska in veliko število pisateljev, ki prihajajo iz različnih ambientov, nemalo prispeva k spreminjanju slovenskega jezika in nezavestnemu uvajanju novega, tako da se čedalje bolj vedemo razlik med priznanimi in splošno rabljenimi oblikami slovenskega jezika. Pravopisna komisija pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti že dolgo časa pripravlja nov slovenski pravopis, ki naj bi uzakonil kolikor mogoče stalna pravila slovenskega sodobnega jezika. Da ne bi bila odločitev odvisna samo od strokovnjakov, daje omenjena komisija nekatera najbolj problematična poglavja v javno naravno. Eno takih poglavij objavljamo danes.

Večina imen, ki pomenijo delujoče imena, ima v slovensčini končnico -ec ali -ka. Le-ta se prideva glagolskemu pridevniku na -av ali -tv: ba-hav-ec, dremav-ka, lažav-ec. Kadar takega pridevnika ni, se končnica prita nedoločnični osnovi, nastala zev spodrlni prvotni v, vendar je — pa se zadelava s soglasnikom v: pe-vec, bri-v-ec, dela-v-ec. V skladu s tem pridevnikom na -ec ali -ka: ba-hav-ec, dremav-ka, lažav-ec. Kadar takega pridevnika ni, se končnica prita nedoločnični osnovi, nastala zev spodrlni prvotni v, vendar je — pa se zadelava s soglasnikom v: pe-vec, bri-v-ec, dela-v-ec. V skladu s tem pridevnikom na -ec ali -ka: ba-hav-ec, dremav-ka, lažav-ec. Kadar takega pridevnika ni, se končnica prita nedoločnični osnovi, nastala zev spodrlni prvotni v, vendar je — pa se zadelava s soglasnikom v: pe-vec, bri-v-ec, dela-v-ec.

Leta 1862 je Luka Svetec v Novicah naslonil pisavo takih imen na opisni deležnik, sklicujoč se tudi na hrvatske samostalnike, ki se končujejo na -iac, n. pr. vladaiac. Pritegnila sta mu Levstik in Cigale. Za njimi je šel ves ptiščič svet in poslej beremo z malo izjemami bralec, plesalca, poslušalci, svetovalka, igralci, morilka, kadilci.

Najbolj vneti so bili seveda tudi najbolj dosledni, pa se niso ustrašili niti pisave brilec, delalec, pičič, kimaika. Tako se je knjižni jezik oddaljeval od govornega in pospeševal elkanje, zakaj pisana beseda ima veliko moč nad izgovorom.

Poznejšim slovniciarjem zaradi tega ne moremo delati očitkov. Marn, Hrovat, Skrabec, vsi so zavračali to pisavo, Pletersnik piše samo poslušatec, svetovalec, morilec, kadilca. S. s. I, § 42: »Pisava omahuje pri imenih delujočih oseb: bralec in bralec. Vendar se piše prvotni v še v besedah brivec, pivec, števec, delavec, klavec.« Breznikov SP 1920 še določilo: »Samostalniki, ki zaznamujejo delujoče osebe, se končujejo na -avec, -avka, -avec, -tuka.« Toda val piščič ga je zagnil in SP 1935 se je vdal, češ delujoče osebe se pišejo na -alec (bralec) razen v primerih, če je glagolski pridevnik še živ (bahav-ec) ali če je v prejšnjem zlogu i (volavec). To je sprejel tudi SP 1950.

Za današnje stanje je značilna splošna negotovost, saj pisemo zdaj -vec, zdaj -lec, čeprav knjižno izročilo in zgodovina jezika terjata samo -ec. Zaradi pisave se vsiljuje napačni izgovor z elkanjem. Ali ne bi bilo torej primerno uvesti dosledno pisavo delujočih oseb na -vec, če so izvedene iz nedovršnih glagolov?

Menim, da se do tod bralci strinjajo, saj ne gre za nikakršno revolucijo v pisanju. Vendar jih ne gre prav gotovo, da se bo le-tá usmerila po pisavi. Vse to naj si bralci dobro premislijo in s poročlo svoje mnenje pravopisni komisiji pri SAZU. Samo skupnost more prevzeti odgovornost za tako daleč segajoče reforme.

A. Bajec

Drevi Beograjčani na Delavskem odru v Ljubljani

Drevi bo na Delavskem odru v Ljubljani, v dvorani Doma sindikatov na Miklošičevi cesti, gostovalo Akademsko gledališče »Branko Krstanović« iz Beograda z delom »Variacije« mladega in talentiranega Aleksandra Obrenovića, ki je bil skupaj z Lebovićem nagrajen na lanskeoletnem »Sterijinem pozoru« v Beogradu za najboljši dramski tekst (»Nebeški odred«).

Akademsko gledališče »Branko Krstanović« je najbrž edino te vrste v Jugoslaviji, zelo priljubljeno ne samo v Beogradu, temveč po vsej Srbiji, večkrat pa je gostovalo že tudi izven meja naše domovine.

Gledališče je zelo prožno, odlikuje pa se po svoji nenavadni prizadevnosti za popularizacijo domačih dramskih pisateljev.

Z gostovanjem beograjskega Akademiskega gledališča razširja Delavski oder v Ljubljani svojo dejavnost tudi izven slovenskega okvira. Naj ob tej priliki vsaj za-

beležimo prizadevnost Delavskega odra, ki se trudi, da bi nudil amaterskim družinam čimveč pomoči tako v izbiri repertoarja, ki še vedno povzroča amaterskim skupinam največ preglavice, kakor tudi z načrtnim vzgajanjem in izobraževanjem režiserjev, igralcev in deloma tudi tistih samoniklih piscev iger, ki se oglašajo v samih amaterskih skupinah. Najboljšim pa nudi Delavski oder možnost nastopa na svojih deskah.

Z razstave slovenske sodobne umetnosti v Moderni galeriji, Anton Gojmir Kos: Tjhožljije z rdečima vazama

LIST ZA LISTOM — NAŠ PRIJATELJ

Čedo Prica:

OČETOVA SMRT

Stric se je obrnil proti očetu. Prvič od ar smo bili prišli sem, sta drug drugega prezezala s polnim in močnim pogledom.

— Ti si menda pozabil, kako se ustvarja mir. Se prav posebej danes, ko si vsakdo lasti pravico, ubiti človeka.

— Zakaj naj bi mene kdor koli ubil? Enostavno sem odšel, ne zato, da bi v kogar koli streljal, ampak da mirno povem: da ti nisi, ki grade nekakšno novo neodvisno državo, nimajo zaradi tega pravice ubijati ljudi. Ko bom srečal pa tiste, ki nosijo orožje zato, da bi preprečili tako smrt in da razbijejo tako državo, se jim bom tudi sam pridružil. In to je vse. In zakaj tebe moti tako moje prepričanje?

Oče je obstal pred oknom. Svetloba mu je zalila obraz, mu zmanjšala oči, da so mu ličnice še bolj izstopile in bile po teh izgovorjenih besedah videti nekako nenavadne.

— Seveda me moti. In še kako. Mene nič mar vprašanje države, tudi razumem se ne na to. Dobro pa vem, če se ljudje namrščijo in spremeni. O, to pa zelo dobro vem.

— Stric je dvignil roko in kot da je z dolgimi prsti nekaj tipal po zraku in vedno bolj zamahoval z rokami, nazadnje pa je iztegnil kazalec proti oknu nad očetova ramena.

— Se kako dobro poznam te spremembe, kot nebo pred dežjem. Točno tako. V kosih, v srcu čutim premikanje oblakov in soparnost mi silil pod nohte. Prav tako čutim nekje globoko v telesu tisti grdi znak morda celó same smrti, ali pa vsaj krvi. Da, krvi, prav zares...

In ne želim, da bi kogar koli imel za boljšega ali slabšega in ne spoznam se na to, kdo ima prav, toda že zdavnaj sem sklenil, da ne bom nikogar ne štivil ne obtoževal...

V sobo je stopila strina. Majhna, s poudarjenimi oblikami telesa, vsa stisnjena v težko črno krilo. S seboj je prinesla neki prastari duh po mleku in po prsti...

— Polip, greva. Vse kaže, da bo sončen dan.

Oče je svojo belo roko položil na moje skuštrane lase.

— Greva, oče. Ali naj vzamem s seboj pribor za oba?

Očeta je prav gotovo presenetil moj glas. Tudi za moj okus je bil nekako previsok, take višine, kakršne še nisem znal docela obvladati.

— Seveda. Za oba, Polip.

Stopala sva po strmi stezi proti jezeru. Sonce je pošev obsevalo majhne globeli in kamnitne čeri ob poti. Nebo je strmo glav padalo za rumene vrhove gozdov. Videz je bil, da je posuto s pelodom komaj razcevitih narcisov, vse gosto in na pol gluho. Vode so stokale. Vijoličaste ploskve jezera kot da so visele v zraku in se ob robovih drgnile ob ozgani breg, v zatonih v daljavi pa so se izgubljale v rjavih, skoraj temnih globinah.

Oče je delal kratke, skokotave korake in se izgibal skal in posušeni črni grmov.

— Me lahko dohajaš, Polip? — me je vprašal.

— Lahko, oče. Kar pojdi. Če te je volja, greva lahko še hitreje.

— Ni treba hitreje. O pravem času bova prispela.

Cevprav sem želel, da ne bi podivjal, korakov po strmi vijugasti stezi, sem to rekel očetu namenoma, da bi ga s to enostavno in neznamno ponudbo spravil v dobro voljo. Ni opazil tega, pa tudi če bi, sedaj ne bi bil postal posebej pozoren na mojo ponudbo. Cutil sem, da se ta umirjeni glas oglašja v njem vselej, kadar mu je najteže, kadar bi bil rad čisto sam. Vedel sem, da danes edino lahko ljubi nekaj drugim nerazumljivega, kar je skrito v njem samem. Če mi pred pogovorom s stricem ne bi bil obljubil, da bova šla loviti, bi prav za

trdno po strininem prihodu v sobo odšel urnih korakov proti vaškemu pokopališču, med sive in zapuščene grobove, podirte in nagrizene križe. Tam bi ostal vse do noči, okopalval zemljo okrog maminega groba, popravil ograjo in se sprehajal v drevoredu starih hrastov. Dolgo bi sedel na klopi tik samega groba, ki jo je dal postaviti za lastne potrebe. Potem bi verjetno gledal v nebo, spremljal sonce, kako zahaja, ko bi legla noč, pa bi opazoval zvezde in nekaj svojega, proroškega iskal v prahu hladnega lesketa, s katerim je posuto nebo. Potem bi se napolil čez valovite poseke in skozi stranski vhod, ki gleda proti gozdu, bi prišel v hišo. Približal bi se moji postelji, stal tamkaj, opazoval s trudnimi in natečenimi očmi moje lase in moj obraz in se potem napolil proti svoji postelji. Legel bi, na pol oblečen, prižgal bi si cigareto in dolgo, verjetno do same zore, bi kadil, po malem pokušljeval in šele ob prvem svitu zaspal.

Verjel sem, da tokrat tega ne bo storil in da tudi ne bo poskušal, da me na kakršni koli način odstrani. Vedel sem, da je za ta dan izgubljen tako zame kot za strica in strino in za vse okrog nas; odsoten bo za vse nas, zazrt v nekaj, kar je samo on spoznaval v sebi. (Tudi ribe, ki so čudno rade grizle drobce mesa ali košček črva na njegovem trnku, se mi je zdelo, da bodo verjetno v jatah odplavale proti drugim ribiškim postojankam, ker se bodo prestrašile njegovega obraza in podgrtavanja sukančeve nitu v globočini.)

Od časa do časa sem skušal steči predenj, vse do gostih ubravnatih moje otroštvo in razposaje-

nost, živahnost mojih kretenj, da bi tako tudi sam laže in enostavneje preživljal te pregnanske dneve v svojem nekdanjem domačem kraju. Sedla sva v čoln. Z vesloma sva se odrinjala od brega. Pramec je zoraal po drobnem pesku in se zamajal nad prvo globino. Na utrghanih obrežnih robovih se je vrst nekaj časa posipala in držala v pepelnato plitvino. Voda se je kalila. Raki so se vznemirjeno in neokretno prevrčali na dnu in izginjali. Nekaj ptič se je odtrgalo z vej bližnjih drevov in zavreščalo v višini.

Začela sva veslati. Privadil sem se spremljati njegove zamahe, poznal sem vse njegove kretenje in umirjene sunke z rokami, tako da nisem moral paziti, kateri hip bo veslo zdričnilo nad površje in kdaj bo zopet z lopatico seglo v vodo. Opazoval sem površje vode in prisluhnil šumu in topim pljuskom ustavljaajoče se vode, ko je pljuskala v oba boka in v kljun čolna. Sonce je bilo nekje na sredi neba. Rumeno in veliko kot zrela sončnica.

S čolnom sva pristala na peščini, spravila na suho ves pribor in splezala na bližnjo visoko belo skalo. Pred nama se je odprl razgled po jezeru in prostornost gozda. Še zelena hrbišča in vzvalovljene jase so se zasekavale v potemnele, v senci ležeče četrigosto nasejanih debel, tam, kjer se je pod samim podnožjem visoke planine začel prvi gorski hrbet, pa se je prikazala streha stričeve hiše, nedeale od nje pa je kukalo pročelje zapuščene letoviške hišice, ki jo je bil že zdavnaj postavil oče. (Že večkrat ga je bil rad vprašal, zakaj se

Bi morda lahko šel naprej? Poskusil sem. Vse je bilo kot v težkih sanjah — moje rane, mrakoba, ulica pred menoj. Komaj komaj sem se premikal; samozapravo so imeli vsi, ki sem jih videl, nekaj skupnega — vsi so bili popolnoma tiho.

Kdor je mogel, se je pomikal k bolnišnici. Brž ko sem zbral še nekaj moči, sem se pridružil tej procesiji nesrečnežev in tako sem naposled je prišel do vrat Direkcije za pošto, telegraf in telefon.

Znano okolje in domači obrazi. Tu sta bila gospoda Iguči in Jošihro pa moj stari prijatelj gospod Sera, upravnik bolnišnične pisarne. Prihitieli so mi nasproti, toda ko so opazili moje rane, se jim je izrazil zadovoljstva spremenil v prepalost. Tako sem bil srečen, ko sem jih zagledal, da nisem razumel njihove tesnobe.

S pozdravljanjem nismo zapravljali časa. Brž so me položili na nosila in odnesli v poslopje direkcije, ne da bi se menili za moje ugovarjanje, češ da lahko hodim sam. Pozneje sem zvedel, da je bila bolnišnica prenatrana in so zato uporabili pisarne v direkciji kot pomožno bolnišnico. Po sobah in hodnikih so se gnetli ranjenci, med katerimi sem opazil precej sosedov.

Moj prijatelj so dvignili nosila in jih skozi odprto okno potisnili v vratarjevo čumnato, ki so jo preuredili za zasilno postajo prve pomoči. Le-ta pa je bila prej podobna klavnici; po tleh je ležal omet, pohištvo je bilo polomljeno in vse je bilo pokrito z razbitinami; zidovi so bili polni razpok; težak jeklen okenski okvir je bil docela skrotovičen in na pol izruvan s podbojev. Res, nenavaden prostor za previjanje ran.

Zelo sem bil presenečen, ko sem zagledal najprej svojo posebno bolniško sestro gospodično Kado, potem pa še gospoda Mizogučija in staro gospo Saeki. Gospodična Kado se je, ne da bi črhnila, lotila pregledovati moje rane. Nihče ni govoril. Prosil sem za srajco in pidžamo. Dali so mi oboje, a še zmerom ni nihče odprl ust. Čemu vendar vsi molčijo?

Gospodična Kado me je pregledala, tisti hip pa se mi je zadelo, kakor da so se mi vnela prsa. Jodirala mi je rane, a vse moje rotenje je ni moglo pripraviti, da bi prenehala. Ker mi ni preostalo drugega, kot pretrpeti te muke, sem se hotel razvedriti z gledanjem skozi okno.

Na nasprotni strani sem videl bolnišnico in prav dobro razločil del strehe in sončilišče v tretjem nadstropju. Ta razgled mi je pomagal, da sem za trenutek pozabil, kako me vse skeli. Skozi okna sončilišča se je pokadilo. Bolnišnica vendar goril!

— Ne verjamem, da me ne bi razumeli. Riba enostavno sama priplava do vas, ovohava trnek in nekak čuden nagon, rečimo kot strah pri človeku, jo požene v lastno smrt.

Oče je molčal. Pozabil je, da je bil res že čas trzniti in se prepričati, če se riba res ni ujela. Skušal sem ga nekaj vprašati, toda glasu ni bilo iz mene.

— No, če že ne razumete, vi, gospod, ali bolje, gozdni držav-

Ni dolgo tega, kar je zagrebška založba «Kultura» (sedaj «Naprijed») izdala roman Čedo Prica «Nekoga moraš imeti rad». Ta prozni prvenec sicer mladega hrvaškega pesnika je upravičeno zbudil pri kritiki dosti pozornosti. Čedo Prica se je rodil 10. junija 1931 na Plitvičkih jezerih. Ta tri sto strani obsegajoči roman, ki je zajet iz zadnje vojne, je četrta avtorjeva knjiga. Prej je tiskal tri drobne zbirke pesmi («Plitvička rapsodija», 1954; «Zavičaj krvi» in «Andjeo vatre», obe 1956).

ljan, vstanite in pojdit z nama. Vsaj to je kaj enostavno razumeti.

— Ne razumem vaju, gospoda. S kakšno pravico zbija te neokusne šale? — Roka mu je za spoznanje zdrgelata.

— Vzemite čisto resno in vstanite.

Ena izmed cevi se je počasi dvigala. — Tujeem je tukaj lov prepovedan. — Glas je postajal vedno nižji in je sikal kot pesek, ko se vsiplje na površje vode.

Oče je gledal v vodo in za trdno opazil prelomljeno senco puškine cevi. Trnek mu je padel iz rok. Počasni je vstajal. Hitro sem se pognal in ga skušal prijeti za roko. Razločno mu niti nisem mogel videti v obraz, ozreti sem se hotel proti cevema pušk, toda neka roka me je močno pograbila za levo ramo. Letel sem po zraku proti površju vode in nisem razločil svojega lastnega glasu, ki se mi je izmaknil.

Se ko sem plaval proti površju in sem imel polna usta mrzle jezerske vode, sem slišal zamolkel odmev strela...

(Prevedel T. P.)

Čez nekaj dni bo v Cankarjevi založbi v Ljubljani izšlo delo, ki bo prav gotovo vzbudilo največje zanimanje naših bralcev. To je dnevnik japonskega zdravnika Mičihika Hačija »Hirošima«, ki v njem opisuje uničujoče posledice prve atomske bombe, ki je padla na japonsko mesto Hirošimo 6. avgusta 1945. leta. Pisatelj dnevnika opisuje te dogodke hkrati kot zdravnik in kot ena izmed prvih žrtev atomske bombe. Knjigo je prevedel doktor Dušan Savnik, opremil Andrej Novak, iz nje pa prinašamo njeno prvo poglavje o usodnem dnevu.

Dr. Hačija pripoveduje

zakričal: »Jaeko-san! Jaeko-san! Kje pa si vendar?«

Curek krvi se mi je ulil po vratu. Mar je presekan glavna utripalnica? Ali bom izkravrel? Zapuščala me je razsodnost pa sem začel na vso moč vpiti: »To je bila 500-tonska bomba! Jaeko-san, kje vendar tičiš? Vrgli so 500-tonsko bombo!«

Bleda in vsa trepetajoča, v raztrgani in s krvjo poškopljani obleki se je pojavila Jaeko-san sredi ruševin najine hiše, držeč za komolec. Ko sem jo zagledal, sem se pomiril. Nisem bil več tako hudo zbežan in sem jo skušal celo bodriti.

»Vse se bo uredilo, sem vzdiknil. »Samo čimprej zginitva od tod.«

Prikimala je. Pomagal sem ji, naj gre za menoj.

Najkrajša pot na ulico je vodila skozi sosednjo hišo, zato sva se namerila kar tja čez. Spotikaje sva tekla, padala in spet tekla, dokler nisem zadel ob nekak mehkega in se zgrudil, kot sem dolg in širok čez ulico. Spet sem se postavil na noge in pri tem opazil, da sem se spotaknil ob človeško glavo.

»Oprostite, oprostite mi, prosim!« sem zajecjal preplašeno. Nihče mi ni odgovoril. Pred menoj je ležal mrtvak. To je bila glava mladega častnika, čigar truplo je ležalo nekaj korakov proč, stlačeno pod težko ograjo iz litega železa.

Negotova in zbežana sva z ženo obstala kot prikovana, dokler se ni hiša tik pred nama zamajala in klecnila. Tudi najina hiša se je zagugala in že se je v oblaku prahu tudi sesedla. Vse naokrog so se hiše lomile in prevračale. Med ruševinami so se pokazali ognjeni zublj in čedalje hušji veter jih je vneto razpihal.

Naposled se mi je le posvetilo, da ne moreva kar naprej tako zdeti sredi ulice, pa sva se napolila k bolnišnici.

Najine hiše ni bilo več; ranjena sva bila in potrebna pomoči; navsezadnje pa sem dolžan biti pri svojih ljudeh. To mi je sicer šinilo na um, čeprav je šlo za gol nesmisel. Kako naj vendar pomagam drugim, če sem sam tako hudo ranjen?

Stopila sva naprej, toda že čez dvajset ali trideset korakov sem se moral ustaviti. Sapa mi je pohajala, srce mi je razbijalo in noge so si mi šibile. Neznansko sem bil žejen in zato sem prosil Jaeko-san, naj pogleda, če bi morda našla kanček vode. Vode pa ni bilo nikjer. Potem sem le zbral še toliko moči, da sva šla pomalem naprej.

Še zmeraj sem bil čisto gol, a me ni bilo niti malo sram. Kar

Hiša dr. Hačije je stala samo nekaj sto metrov proč od bolnišnice.

Uverjen sem bil, da me bo zdaj že kdo našel; če pa prej umrem, bodo vsaj naleteli na moje truplo.

Za hip sem si odpočil. Polagoma je dobival prostor okrog mene svoje prave oblike. Megle, no sem razločeval obrise ljudi, a vse je bilo tako, kot da hodijo mimo mene duhovi. Videti je bilo, kakor da se nekatere teh senc z nepopisnimi bolečinami naprej pomikajo kot ptičja strašila, saj so molele roke proč od teles in z njimi krillile. Nisem razumel, kaj naj to pomeni, dokler nisem naposled opazil, da so vsi ti ljudje strahotno opečeni in da tiščijo roke od sebe pač zato, ker hočejo preprečiti boleče trenje opečenih udov ob živo meso. Iz megle se je izluščila gola žena z nagim otrokom v naročju. Povesil sem oči. Kaj če ju je presenetilo v kopalnici? Ko pa sem zagledal še razgaljenega moškega, mi je padlo na um, da se jim je najbrž pripetilo isto kot

Ta katrovec, ki ga je oklestila in posušila eksplozija, stoji še zmeraj Hirošimčanom velja kot spomenik

Ka pariške skicirke Stojana Batiča

TELESNA KULTURA

OCENEVALNA VOZNJA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE

Dirka spretnosti

V nedeljo bo v Vegovi ulici v Ljubljani ob 8. uri start velike ocenjevalne terenske voznje...

kilometrov ter bo na njej 2 km terenske preizkušnje...

Glede na velik razmah motorizacije v zadnjem času je pričakovati, da se bo prijavilo do zadnjega roka...

Ob štirih popoldne bo na Katarini objavala rezultatov in podelitev nagrad...

21 golov na Bledu

Bled, 16. maja. Danes popoldne sta bili na Bledu dve zanimivi nogometni tekmi...

V drugi tekmi pa se je naša reprezentanca, ki je igrala v istem sestavu kot minulo nedeljo...

Vasas in reprezentanca v Ljubljani

Jutri bo državna nogometna reprezentanca, ki se na Bledu pripravila na svetovno nogometno prvenstvo...

Za občinski praznik občine

DOBREPOLJE

čestitajo vsem občanom in jim želijo še mnogo uspehov pri izgradnji socializma:

- Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB NOV

ter kolektivni podjetji:

- »Anpenica«
Stolarna
Kmetijska zadruga Videm
Kmetijska zadruga Struge
Kmetijska zadruga Kompolje
Kmetijska zadruga Ponikve

DNEVNE NOVICE

KONCERTI

Glasbena šola Ljubljana-Moste bo priredila v soboto, dne 17. maja ob 19.30 javno produkcijo...

Slovenska filharmonija priredi v torek, 20. t. m. v okviru Studentske samopomoči simfonični koncert...

Holandski komorni orkester, ki ga vodi violonist in dirigent Szymon Goldberg...

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA
Sobota, 17. maja: lekarna »Studentci«, Gorkoga ul. 18.

KINO
»UNION«: ameriški barvni filmski spektakel »Desiree«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sobota, 17. maja 1958 ob 20: Pucelnice »Tosca«.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti in nenadomestljivi izgubi mojega ljubega moža, očeta in brata

BRANKA RACE

izrekamo prisrčno zahvalo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovih zadnjih poti...

PREDAVANJA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani vabi na javno znanstveno predavanje...

»Dan mladosti« je tudi dan »Partizana«

Delo in težave naše najbolj množične telesnovzgojne organizacije

»Dan mladosti«, ki ga naše telesnovzgojne organizacije praznujejo z nizom vsakovrstnih prireditev...

POMANJKANJE KADRA - OVIRA ZA MNOŽICNOST
Pomanjkanje voditeljskega kadra povzroča »Partizanu« največje težave...

»Partizan«, iz leta v leto bolj priljubljena organizacija, ima v državi več kot 300.000 članov...

drovske šole v Kraljevu, Nišu, Vršču, na Badiji pri Korušču, Ljubljani, Mozirju, Sarajevu in drugih mestih...

Tudi število naprav, igrišč in domov komaj ustreza potrebam organizacije...

V Moskvi ni vroče

TITOVA STAFETA, ZLETI, CROSSI
Po osvoboditvi je naše telesnokulturno gibanje odražalo množičnost...

Moskva, 16. maja. Angleška nogometna reprezentanca je po porazu v Beogradu odptovala v Moskvo...

Na vse se še, v kakšni postavi bo igralo angleško moštvo, toda predvidevajo določene spremembe.

Brzojavke

RIO DE JANEIRO, 16. maja (AP). V prvem srečanju na turneji po Južni Ameriki je nogometna reprezentanca Bolgarije izgubila v Rio de Janeiru...

MILANO, 16. maja (Tanjug). - V povratnem srečanju tekmovalca za »Pokal evropskih nogometnih prvakov« je »Milano« premagal Manchester United...

DUNAJ, 16. maja (Tanjug). Avstrijska nogometna reprezentanca je premagala reprezentanco Irske s 3:1 (1:0).

EVROPSKO PRVENSTVO KOŠARKARIC

Naša ekipa brez najboljših

Lodž, 16. maja. - V nadaljevanju evropskega prvenstva košarkaric v Lodžu je Jugoslavija izgubila v Bolgarijo s 37:63 (20:29).

Jugoslovanska ekipa je v svoji tretji tekmi v finalu nastopila brez Dupljančičeve in Pešičeve...

Ostali rezultati SZ: Francija 81:32, CSR: Poljska 61:52 (30:24), Madžarska: Avstrija 70:50.

Proleter: Olimpija

Danes, 17. maja ob 20. uri s predtekmo ob 18.30 na igrišču RK Ljubljana v Zgornji Šiški prvenstvena tekma IV. kola zvezne košarkarske lige med Proleterjem iz Zrenjanina in ASK Olimpijo...

Novo obdavčenje

70 milijonov na leto več za vzdrževanje športnih naprav

Zvezna komisija za telesno kulturo pri Zveznem izvršnem svetu je v soglasju z Zveznim sekretariatom za finance sprejela nov pravilnik...

ževanje je letno potrebna poldruga milijarda dinarjev. Toda doslej je šla v ta namen letno le okrog milijarda dinarjev.

Ta novi pravilnik stopi v veljavo 22. januarja 1958.

16

ROBERT FINNEGAN

Sežgane

PODOBE

»Razen ostalega,« je dodal Dan. »Da,« je rekla s poudarkom. Začela se je zamišljeno sprehajati po sobi...

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. Ko ga je pogledala, je imela spet roteči izraz v očeh.

»Dajva, ustaviva se nekje, da popijeva kavo.« »Da, dajva! Dan, morebiti boste slišali najrazličnejše zgodbe o meni. Toda ne verjemite jim, ker niso resnične.«

»Kaj pa me tako gledate? Rekel je le, da ga ne bo domov. To se pravi, da ga zaman čakava. Odpeljala vas bom, če želite.«

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan.

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan.

»Dajva, ustaviva se nekje, da popijeva kavo.« »Da, dajva! Dan, morebiti boste slišali najrazličnejše zgodbe o meni. Toda ne verjemite jim, ker niso resnične.«

»Kaj pa me tako gledate? Rekel je le, da ga ne bo domov. To se pravi, da ga zaman čakava. Odpeljala vas bom, če želite.«

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan.

»Poskusite živeti v njem sami, pa se vam ne bo več zdelo tako. Prižgite ogenj!« Papir, treske in drva so bili že pripravljene.

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan.

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan.

»Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan. »Kaj pa mislite o tem?« je vprašal Dan.

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČA

DRAMA

Sobota, 17. maja ob 20: Zmaver: »v pristanu so orehova lupina«.
Abonma D (Preostale vstopnice so že v prodaji).

Nedelja, 18. maja ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«.
Gostovanje ljubljanske Drame v domu Svobode v Zavoru.

Ponedeljek, 19. maja ob 20: Miller: »Smrt trgovaškega potnika«.
Abonma red G (Preostale vstopnice so v prodaji).

OPERA

Sobota, 17. maja ob 20: Janacek: »Jenufa«.
Abonma red K.

Nedelja, 18. maja ob 20: Puccini: »Tosca«.
Izven in za podelitve. Vstopnice so že v prodaji.

Ponedeljek, 19. maja ob 20: R. Strauss: »Ariadna na Naksosu«.
Abonma red U.

Torek, 20. maja: zaprt.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 17. maja ob 20: D. Dobricanin: »Človek z Marsa«.
Komedija Red A. - Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 18. maja ob 16: D. Dobricanin: »Človek z Marsa«.
Komedija Red Nedelja - popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: D. Dobricanin: »Človek z Marsa«.
Komedija Večerna predstava izven.

V soboto, 17. maja zvečer ob 20. uri in pa v nedeljo, 18. maja popoldne ob 16. uri ter zvečer ob 20. uri bodo ponovili v Sentjakobskem gledališču uspešno Dobricaninovo komedijo »Človek z Marsa«.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Sobota, 17. maja ob 20: Kulundžić: »Usode«. Abonma Sobota - kolektiv. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 18. maja ob 20: Manzari: »Naš ljubi otroci«. Izven. Mladini ni primerno.

Torek, 20. maja ob 19.30: Manzari: Naši ljubi otroci. Abonma Terek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Mladini ni primerno.

Sreda, 21. maja ob 20: Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Abonma LMS-I.

Četrtek, 22. maja ob 20: Rattigan: »Globoko sinje morje«. Abonma Četrtek II - kolektiv.

Ob 20: Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Gostovanje v Mengšu.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Komenskega 12

Sobota, 17. maja ob 20: Jerzy Lutowski: »Dežurna služba«. Gostovanje v domu Svobode. ZR. Siska.

Nedelja, 18. maja ob 20: Roger: »Trije fantje in eno dekle«. Komedija. Gostovanje v zadrudnem domu v Notranjih goricah.

DOM »SVOBODE« ZG. SISKI
Ljubljana, Vodnikova cesta

Sobota, 17. maja ob 20: Jerzy Lutowski: »Dežurna služba«. Drama v 3 dejanjih. Gostovanje Obrtniškega gledališča. Režiser: Hinko Košak.

Osnutek scene izdelal arb. Sveta Jovanović, kulise pa je izdelala kupa.

MPY-23
Boris Papandopulo
»SIMFONIETTA« (za godala)

1. Inetrada - 2. Elegia - 3. Perpetuum mobile

Komorni orkester Radio Zagreba
Dirigent: Antonio Janigro

KREMA ZA ČEVLJE

Tovarna kem. izdel.
ILIRIJA
krema
Ljubljana-VIG

DOM ONEMOGLIH V IMPOLCI
razpisuje 2 mesti

bolničark

Temeljna in položajna plača po zakonu o javnih uslužbencah. - Hrana in stanovanje v Domu.

1789

POZOR!
Svarimo pred nakupom pisalnega stroja »Mercedes« portable št. 153-359

Raznašalke-ce

za raznašanje »Ljubljanskega dnevnika« v opoldanskih urah za okraj Center in Bežigrad sprejmemo tako. Plača dobra. Zglašite se v expeditu

»Ljudske pravice« na Poljanskem nastpu št. 2

1787

1788

1789

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Italijanski film

»Vrnitev v življenje«

Tednik: Skozi ves svet št. 5. Predstave ob 16, 18 in 20. - Ob 10. uri matineja istega filma. - Ob 22. uri predpremiere ameriškega barvnega vstavnega filma »V sencih vešal«. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Francoski film

»To se imenuje zora«

Režija: Luis Bunuel. Igrata Lucia Bose in Georges Marchal. Tednik F. N. 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: angleški barvni kriminalni film »Smrt na cesti«. Igrata Anthony Steel in Odile Versois. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIG«: češki barvni film »Pokorno javljanje« (II. del »Dobrega vojaka Svejka«). Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »SISKA«: angleška barvni film »Lepo je biti mlad«. Tednik F. N. 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: jugoslovanski film »V soboto zvečer«. Režija: Vladimir Pogacik. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic eno uro pred začetkom predstave.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih razen v kinu Bežigrad od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »V srcu mladih«. Tednik št. 19. Predstavi ob 18 in 20.

KINO »TRIGLAV«

Francoski barvni film

»BELAMI«

Tednik. V glavni vlogi Jean Lanet in Ane Vernon. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

UPRAVNI ODBOR

KMETIJSKE ZADRUGE MAREZIGE V SLOVENSKI ISTRI

razpisuje mesto za

upravnika zadruga

Pogoji: Agronom ali ekonomist z ustrežno prakso ali popolna srednja kmetijska oziroma ekonomska šola z ustrežno prakso ali manjša strokovna izobrazba z ustrežno prakso.

Plača po kolektivni pogodbi zadruga. Ponudbe z življenjepisom vložite na upravo zadruga v petnajstih dneh po objavi tega razpisa.

1783

UPRAVNI ODBOR

PIRANSKIH SOLIN PORTOROŽ

razpisuje vodilno mesto za

gradbenega inženirja

z najmanj 5-letno prakso v operativi ali

gradbenega tehnika

z 10-letno prakso

Nastop službe takoj ali po dogovoru. - Stanovanje je zagotovljeno.

Ko-128

Novi telefonski imenik

podjetja za PTT promet - Beograd

Telefonski imenik za leto 1958 podjetja za PTT promet, Beograd, lahko dobite na vseh poštah na področju podjetja.

Interesenti izven tega področja lahko dobe telefonski imenik proti odkupu prek pošte Beograd I.

1727

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

»Ljubljanske mlekarne«

razpisuje naslednja delovna mesta za:

- obratnega knjigovodjo
- kvalificiranega ključavničarja
- kvalificiranega električarja
- šoferje C kategorije
- nekvalificirano moško delovno silo

Pogoj: Za obratnega knjigovodjo višja ali srednja strokovna izobrazba s prakso.

1792

Intenzivni jezikovni tečaji po magnetofonski metodi V LJUBLJANI

Dne 15. septembra 1958 pričnemo s poukom v štirimesečnem intenzivnem dopoldanskem tečaju angleškega jezika po magnetofonski metodi. Pouk je dnevno od 8. do 14. ure.

Pouk je organiziran po metodi Georgetownskih jezikovnih tečajev. Slušatelji so razdeljeni v grupe od 6 do 8 ljudi. Delo je izmenoma v razredih in pri magnetofonih. Po končanem dopoldanskem tečaju obvladajo tečajniki osnove angleškega pogovornega jezika ter berejo strokovne in druge tekste.

Za absolvente dosedanjih začetnih večernih tečajev ter ostale interesente, ki obvladajo osnove angleškega jezika, bomo ustanovili popoldanske oziroma večerne konverzacijske tečaje (enkrat do dvakrat tedensko).

Poleg tega predvideva Uprava letos jeseni ustanoviti tudi popoldanski tečaj francoskega jezika. Pouk bo trikrat tedensko, predvidoma od 14. ure do 17.30.

V načrtu so tudi tečaji nemškega jezika (spomladi 1959). Prijave s službenimi in osebnimi podatki pošljite na naslov:

INTENZIVNI TEČAJI ANGLEŠKEGA JEZIKA PRI SKP, LJUBLJANA, BOHORICEVA 28, TEL. 31-413

Da bi Uprava tečaja lahko predvidela svoje delo za dobo enega leta vnaprej, prosi ustanove, podjetja ter ostale interesente, da sporočijo gornjemu naslovu:

1. število prijav za dopoldanski angleški tečaj (jesenski in spomladanski);
2. število prijav za popoldanske oziroma večerne konverzacijske tečaje (jesenske in spomladanske);
3. število prijav za popoldanski francoski tečaj (jesenski in spomladanski);
4. število interesentov za nemški tečaj.

Prispevek za dopoldanski angleški tečaj znaša 20.000 din, za popoldanske oziroma večerne konverzacijske tečaje pa 10.000 din. Višino prispevka za francoske tečaje bomo določili v jeseni. Prispevek plačajo podjetja in individualni prijavitelci, proračunske ustanove so prispevka oproščene.

UPRAVA INTENZIVNIH TEČAJEV ANGLEŠKEGA JEZIKA PRI SKP

1793

OBVESTILO!

TAJNIŠTVO ZA NOTRANJE ZADEVE OLO LJUBLJANA sprejme v Ljudsko milico

več uslužbencev za usmerjanje prometa

Pogoji so: Nižja srednješolska ali njej sorodna izobrazba, odslužen vojaški rok, starost do 30 let, da je zdrav in visok najmanj 170 cm, da ni sodno kaznovan in ne v sodni preiskavi.

V pošte pridejo predvsem samci, poročni pa le tisti, ki imajo stanovanje v Ljubljani ali okolici.

Pravilno kolkovane prošnje je treba osebno ali po pošti vložiti pri Tajništvu za notranje zadeve OLO Ljubljana, Beethovnova ulica 3.

Iz pisarne Tajništva za notranje zadeve OLO Ljubljana

1787

Oglašujte v »Ljudski pravici«

TOVARNA VOLNENIH IZDELKOV MAJŠPERK

razpisuje vodilno delovno mesto za

tehničnega vodjo podjetja

Pogoji: Dovršena popolna srednja šola in najmanj 10-letna praksa na položaju višjega industrijskega tehnika v tekstilni (po možnosti volnarski) stroki.

Plača po tarifnem pravilniku. Družinsko stanovanje zagotovljeno.

Pismene ponudbe z življenjepisom in navedbo dosedanje zaposlitve pošljite upravi podjetja do 1. junija 1958.

1790

Generalna direkcija Jugoslovanskih železnic

razpisuje

prvo javno licitacijo

za dobavo 40 službenih voz za mednarodni promet

PRORAČUNSKA VSOTA 600.000.000 DINARJEV DOBAVNI ROK NAJKASNEJE DO 31. DECEMBRA 1960

Licitacija bo 25. junija 1958 ob 10. uri v Generalni direkciji Jugoslovanskih železnic, Gospodarski oddelek, Beograd, soba 572/III.

Pogoji in elaborat so na razpolago od 20. maja 1958 vsak delavnik pri zgorajmenem naslovu.

Hkrati s ponudbo mora ponudnik predložiti: - pooblastilo za prisotnega uslužbenca ponudnika, da ga lahko veljavno zastopa pri licitaciji;

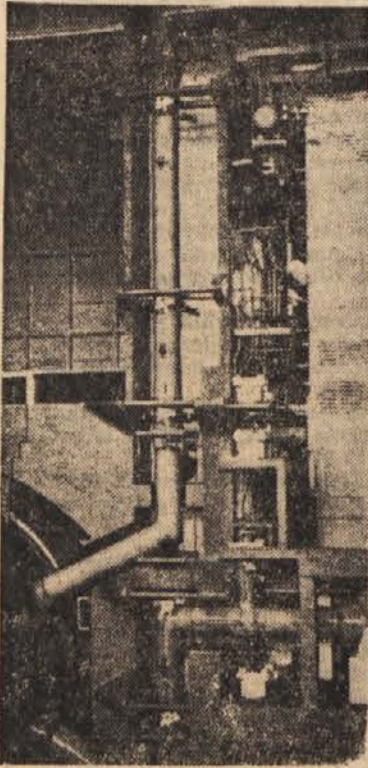
- dokument o registraciji podjetja;

- potrdilo o položeni kavci ali garantno pismo Narodne banke za posle javnega licitiranja v znesku 2 odstotkov in potrdilo o vplačani taksi;

- izjavo, da so ponudniku znani pogoji in elaborat licitacije ter pristanek nanje.

1744

Bruseljska zanimivost

Dvanajst metrov visok model na svetovni razstavi prikazuje jedrsko centralo, ki jo Angleži gradijo v Hinkley Pointu. V model je vgrajenih več žarnic, ki ob pritisku na gumb osvetlijo posamezne dele moderne naprave

Avto brez carine

Nekateri tuji diplomati v ZDA so na veliko kupčevali, seveda pa tudi njihovi ameriški kolegi niso od muh

- Pri številnih tujih veleposlanstvih, generalnih konzulatih
- in drugih diplomatskih zastopstvih v glavnem mestu ZDA
- razpravljajo te dni o svojevrstni zadevi. Ne menijo se
- toliko o pomembnih političnih dogodkih, ki kot po navadi
- pretresajo svet, marveč razburjeno šepetajo o avtomobilih,
- žganju in cigaretah.

Motil bi se, kdor bi trdil, da pomenijo ti pojmi v diplomatskih razgovorih kake posebne šifre, ki jih diplomati uporabljajo namesto političnih izrazov. Nasprotno, stvarnost je povsem prozaična. Gre za nekatere hudo neprijetne pojave, spriču katerih je moralo zunanje ministrstvo ZDA objaviti okrožnico. V njej je razložilo svoje mnenje vsem prizadetim in neprizadetim diplomatskim predstavništvom v Washingtonu. Ti pojavi so se že tako razmahnili, da je bil škandal neizogiben.

Za kaj pravzaprav gre? Tuji diplomati in vsi drugi ljudje, ki

so v službenem razmerju s tem ali onim diplomatskim predstavništvom v ZDA, smejo uvažati avtomobile in kupovati ameriške vozove, ne da bi jim bilo treba plačati carino. Prav to velja tudi za uvoz cigaret, vina in žganih pijač. Privilegij, ki temelji na mednarodnih pogodbah, so izkoriščali člani nekaterih tujih diplomatskih zastopništev za to, da so si organizirali lastno trgovino in spravljali lepe dobičke.

«Poslovanje» se je izplačalo. Ugotovili so, da je neki tuji diplomat posvetil ves svoj prosti čas trgovini z avtomobili. Vsak teden je kupil nov avto znamke Buick ali Cadillac ter plačal zanj do tisoč dolarjev manj kot ameriški državljan. Po nekaj dneh je avto prodal z dobičkom do 500 dolarjev in tako sklepal donosne kupčije. Kdo ve, koliko časa bi cvetela ta diplomatska trgovina, če bi diplomat ne postal preobestjen. Svoje avtomobile je začel ponujati v listih.

Drugi prizadeji pa niso bili tako neprevidni kot diplomatski grosist, ki je medtem že moral oditi iz dežele «cestnih ladij». Ameriško zunanje ministrstvo je opozorilo tuja diplomatska zastop-

stva, da bodo poslej odslovili slehernega diplomata, ki ga bodo osumili trgovine, pri kateri ne bo plačal carine.

Seveda se s tako trgovino ne ukvarjajo vsi tuji diplomati v ZDA. Prav tako bi ne imel prav, kdor bi trdil, da so ameriški diplomatski zastopniki bele ovčice, ki jim niti na misel ne pride, da bi sklenili z domačim prebivalstvom tu in tam kako kupčijo. Pred kratkim je prišlo do škan-

dala v Pakistanu. V glavnih vlogah so nastopili ameriški diplomatski zastopniki, ki so tudi uspešno prodajali svoje avtomobile. Nekaj drugih se je specializiralo za mešetarjenje s hladilniki in pralnimi stroji. Vsega tega bo zdaj konec, ker so novi ameriški predpisi zelo strogi, seveda pa bo šele čas pokazal, ali se v njih navzlic vsemu ne skriva kaka vrzel, če že ne dovolj široka za avto, pa za kaj manjšega...

V strojnici norveškega parnika «Skabryn», ki je peljala nekaj nad 1000 evropskih izseljencev v Avstralijo, je na meji med Rdečim morjem in Indijskim oceanom izbruhnil požar. Na kapitanov ukaz so se vsi izseljenci vkrcali v reševalne čolne. Klince SOS je prestregla italijanska ladja «Roma», ki je vzela brodolomce na krov in jih odpeljala v Aden. Ze tretji dan po nesreči je druga ladja vzela s seboj v Avstralijo prvih 500 izseljencev. Večji posnetek kaže brodolomce na hodnikih italijanskega parnika «Roma». Čeprav so se potniki s «Skabryne» disciplinirano vkrcali v čolne, je bilo nekaj nesreč. Na manjši sliki vidite potnico, ki si je sredi preplaha zlomila nogo in so jo prenesli v adensko bolnišnico.

Požar na morju

Drohne ZANIMIVOSTI

EIFFELOV STOLP RAZSVETLJEN

Prvič po dvajsetih letih bodo v letošnji turistični sezoni spet razsvetlili Eiffelov stolp, znani simbol francoskega glavnega mesta. V kratkem bodo razsvetlili 170 močnih žarometov, ki bodo spravili največjo pridobitev svetovne razstave leta 1889 v «pravo luč».

AVSTRIJSKE STORKLJE

V avstrijskem «naselju štorkelej» pri Rustu je bilo prčeno leta kakih sto dolgonogih ptic. letošnje pomlad pa se jih je doslej vrnilo iz južnih prezimovališč le sedem. Avstrijski prijatelji živali se boje, da so štorkele poginile med vrnitvijo v nenadnem snežnem mezeju.

BUMERANG

Ker so dijaki stalno zamujali, je naročil gimnazijski ravnatelj v španski Mirandi školskemu slugi, naj točno ob devetih zapre vhodna vrata. Ukaz je moral razveljaviti že naslednji dan, ker zjutraj skoraj polovica predavateljev ni mogla v šolske prostore.

SODOBNI UMETNIK

Neka londonska tovarna gramofonskih plošč je začela prodajati posnetke najnovejšega glasbenega dela angleškega skladatelja Eddieja Warnerja. Naslov skladbe je «Nogomet» in podnaslov «Simfonija za dvanajst golov in dve enajstmetrovki».

PRIJATELJI ŠPORTA

V policijskem dnevniku mesta Mannheim je zapisano tudi tole: «Za nprila ponoči je bilo vlomljeno v izložbeno okno športne trgovine na glavnem trgu. Neznanci so ukradli enajst športnih hlač in prav toliko srajc. Pazite, katero moštvo bo nastopilo v novih dresih!»

SOFER NA POSODO

Tudi pariški študentje se ob večerih oglašajo pri družinah z majhnimi otroki in prevzemajo skrb za naraščaj, kadar grejo starši kam na obisk ali v gledališče. Varovanje otrok je v Parizu predvsem delo mladih medicink in medicincev, študentje tehnike in drugih fakultet pa so si izmislili nekaj novega. Če podjetja izposojajo avtomobile brez šoferjev, pa bomo mi šoferji brez avtomobilov. Za parkirne prostore je zlasti v središču Pariza težko, zato ljudje, ki hočejo na primer v gledališče, telefonično pokličejo enega izmed 600 študentov. Ta jih z njihovim avtomobilom odpelje v kino ali gledališče, potem poišče parkirni prostor in se po predstavi vrne pred dvorano. Medtem ko čaka, pa študira. Na sliki: mlad pravnik.

V Zahodni Nemčiji je precej brezposelnih cirkuških artistov, ki se zbirajo na tako imenovanem münchenskem «Autohofu», kjer čakajo na priložnostni zaslužek in se izpopolnjujejo v svojih umetnijah. Na sliki: enajstletni cirkuški otrok Joschi Schneider, ki se vozi s kolesom kar na stari avtobusni strehi.

PITAPLAN ZA LISTINE

Dokumente, važne načrte, spričevala, risbe in podobne stvari je mogoče zavarovati pred orumenelostjo zaradi starosti. Poskusno jih zdaj «konservirajo» s tekočo umetno smolo, imenovano pitaplan, s katero jih obrizgajo kot z zaščitno snovjo, ki se ne da odstraniti.

TEMELJITOST

Uprava zahodnonemškega mesta Düsseldorf je izdala poseben službeni red za osebe, zaposlene v javnih umivalnicah in straniščih. Osmo točka nove uredbe se glasi takole: «Strežnemu osebuje je najstrože prepovedano sprejemati obiske (družinske člane in znance) v toaletnih prostorih.»

MEDVEDJA PEČENKA

V nemškem mestu Halle so morali zaradi krvoločnosti ustreliti dva cirkuška medveda. Kmalu potem je imela restavracija «Ho» takie jedilniki: «Sveža medvedja pečenka v gobji omaki».

TELEVIZIJA PO SVETU

Na vsem planetu je zdaj 1087 televizijskih postaj, na vseh petih celinah pa nad 70 milijonov sprejemnikov. Največ jih je v ZDA, in sicer 529 televizijskih postaj in 47 milijonov aparatov. Sovjetska zveza ima 56 postaj in skoraj dvajset milijonov naročnikov.

REKLAMA ZA FILM

V zahodnonemških krajih so nalepili tisoče plakatov z napisom «Privošči si nekaj lepšur, pojdi v kino!» Reklama je potrebna zato, ker zadnja leta močno nazaduje število nemških filmskih gledalcev. Poslanec Sackmann je načel razpravo o tem tudi v Bundestagu. Dejal je, da bi imeli filmi z etično-moralno vsebino večjo privlačno mod. Ljudje pa so že stit umorov, izsiljevanja, požarov in zakonske nezvestobe na filmskem platnu.

Draga pijača

V Varšavi je umrlo osem ljudi v hudih mukah, 21 pa jih niha med življenjem in smrtjo, ker so pili industrijski alkohol. Nekaj delavcev destilacije likerjev je pilo alkoholni izvleček za predelavo in se zastropilo.

VLAK JE DIVJAL skozi noč

- Nedavno se je na hamburški železniški postaji pripetil dogodek,
- o katerem še vedno pripovedujejo. Tovorni vlak z dvajset vagoni je nenadoma pridrvel kot pošast sredi noči, brez strojevođe in kurjača divjal skozi mesto, dalje čez most na Labi in mimo postaj, ne da bi ga kdo lahko ustavil. Le naglemu posegu nameščencev pri kretnicah gre hvala za to, da ni prišlo do hude železniške katastrofe.

Tovorni vlak 19091 z močno lokomotivo in s 500 tonami blaga je peljal iz Wilhelmsburga mimo hannoverskega kolodvora proti Lübecku. Nenadoma se je ustavil. Strojvođa in kurjač sta bila presenečena, ker ni nobeden izmed njihju potegnil zavore. Spoznala sta, da gre za okvaro nekje v kompoziciji. Zlezla sta iz lokomotive, da bi pregledala zavorne cevi, pri tem pa sta pozabila izključiti vzvod na lokomotivi. Ze pri tretjem vagonu sta našla okvaro in jo odstranila.

Tisti trenotek se je zgodilo: vlak se je premaknil, lokomotiva je puhala čedalje hitreje. Prvi se je znašel kurjač skočil z vlaka in si pri padcu pretresel možgane. Strojvođa je medtem alarmiral kretničarje ob progi. Delali so z bliskovito naglico in na vso moč natančno, da bi preprečili katastrofo. Avtomatične kretnice so pokazale pošastnemu vlaku pot s hannoverskega kolodvora in ga usmerjale na prazne tire.

Cez čas je popustil pritisk na lokomotivi, vlak je z nekoliko zmanjšano hitrostjo zdrvel skozi

glavno postajo v Hamburgu. Železničarji so delali tako naglo in spretno, da potniki na kolodvoru niso niti opazili, da drvi mimo njih vlak brez gospodarja in da bi lahko postali priče in morda tudi žrtve strašne nesreče.

Kmalu potem, ko je «pošast» zgrmela skozi glavno postajo, je kretničar Erich Lange tvegaj živ-

RAZBURLJIV DOGODEK NA NEMSKI ŽELEZNICI SE JE KONČAL BREZ NESREČE

ljenje. Skočil je na drveči vlak, da bi ga ustavil.

«Ponorela» lokomotiva ni več dolgo puhala. Parni pritisk se je že tako znižal, da stroj ni mogel potegniti težkih vagonov navkreber. Vlak je peljal čedalje počasneje in navsezadnje obstal, kretničar pa ga je še zavrl.

Požrtvovalni železničar je dobil za svoje pogumno dejanje od železniške direkcije visoko nagrado, proti strojevodji pa so uvedli disciplinski postopek.

Zločini v ZDA

Po uradnih podatkih je bilo lani v ZDA 2.796.400 hujših zločinov, torej po eden vsakih enajst sekund. Po izjavi ravnatelja federalnega preiskovalnega biroja Edgardja Hooverja se je zgodil v ZDA lani vsake štiri minute po en umor, uboj ali kako drugo hudo nasilje. Skupno je bilo 9.1 odstotka več zločinov kot predlanskim ali 23.9 odstotka nad povprečjem prejšnjih petih let.

Ravnatelj Hoover je dejal, da so večino zločinov zagrešili ljudje, ki so mlajši od 18 let. Med kaznivimi dejanji je zlasti mnogo

vlomov in pa tatvin avtomobilov. Lani so aretirali za 55 odstotkov več ljudi, mlajših od 18 let, kot pa leta 1952. Hoover je povedal, da so zločini naraščali lani v ZDA štirikrat hitreje, kot se je množilo prebivalstvo.

Termična fotografija

Nedavno so izpopolnili novo fotografsko metodo, po kateri izkoriščajo toploto, ki jo oddaja fotografirani predmet. Ta metoda se imenuje «termična fotografija». Po njej je mogoče fotografirati predmete, katerih temperatura je le za 2,5 stopinj višja od temperature zraka v okolici. Napravo sestavlja film iz amorfnega selenija. Z ene strani je prevlečen s kovinsko emulzijo, spravljen pa je v brezračnem prostoru tik pred žariščem paraboličnega ogledala. Za snemanje predmetov, katerih temperatura znaša nad 200 stopinj, je treba odprtino zožiti, ker bi selenij sicer kristaliziral.

Za večjo varnost

Ker je «zavarovanje zelo tvegano», je sklenila angleška zavarovalnica Lloyd, da bo v bodoče zahtevala za zavarovanje južnoameriških predsednikov dvojno premijo.

Satelit: 200 let

Dr. Haggen, znanstvenik, ki odgovarja za uredničevanje ameriškega načrta Vanguard - ta raketa je pri izstreljevanju že večkrat odpovedala - je izjavil, da bo drobnji satelit, ki so ga izstrelili 17. marca, letel okoli zemlje celih 200 let. To je razložil z opisom posebne raketne poti.

Radijski prenos partije domina...

«Zdaj pa imaš, ko vpriči njega vsakomur pripoveduješ, da pravzaprav spada k družini.»

«To je vse, kar imam. Nekaj potrebujem tudi sam. Ali imate drobiž?»

PO OVINKIH

«Z ženo sva se seznanila na kaj čuden način. Povožil sem jo z avtom, nato pa sva se poročila.»
«Mar je res tudi to poskusilo, samo da bi dobila moža?»

ODLOČILNI BOJ

Strahnik je počasi stopal po temni pristanišni ulici. Iz razmišljanja ga je zadržal strahovit ropot in krik, ki je prihajal iz bližnje hiše. Poskočil je in potrkal na stanovanjska vrata, za katerimi so ropotali črepinje. Takoj je bilo vse tiho. Odprija je ženska razmršenih las.

«Kdo je v tej hiši gospodar?» je vprašal strahnik.
«Kar malo počakajte,» mu je odgovorila, «prav zdaj bomo enkrat za vselej odločili o tem.»